

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravi prejemam mesečno K 1-90

SLOVENE

== Inzerati: ==
Enostopna petivrstna (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.
Poslano in rekl. notice:
enostopna petivrstna (72 mm)
30 vinarjev.
== Izhaja: ==
vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Za
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Vprašanja in odgovori.

Kmečka zveza za postojnski okraj je imela binkoštni ponedeljek v Št. Petru svoj občni zbor. Ob tej priliki se je predstavil državnozborski kandidat dr. Žitnik, ki je poročal o delovanju državnega zbora v zadnjem štiriletnem zasedanju ter izvajal:

Nova zbornica.

Dve leti je birala zadnja poslanska zbornica, od katere smo mnogo več pričakovali. Vzrokov je več, glavni so: Največja krivda zadene vlado, ki se je ves čas naravnost odlikovala s pasivno resistenco. Koliko se je na primer trudil baron Beck, da je čimdalje vzdržal zanesljivo večino in delavnost poslanske zbornice, dokler mu ni znani parlamentarni intrigant izpodnesel stolca. Baron Bienenrth pa je le od strani opazoval metež parlamentarnih strank in se kot fatalist smehljaj tudi v trenutkih, ko se je potapljala njegova ladja. Neznatna in nezanesljiva je bila njegova večina v zbornici; pa ganil ni prsta, da bi ojačil svojo armado. Zanašal se je na slepo srečo in splošno mrtvičnost, dokler mu ni pošla nit. Mesto da bi podal vladarju demisijo, kakor v jeseni, je sušca meseca razpustil državni zbor. Vse dosedanje volilno gibanje pa kaže, kako nepremišljen in nepotreben je bil razpust poslanske zbornice. Nova zbornica niti za las ne bode boljša od prejšnje. Vlada potrebuje večjo in zanesljivo večino. To pa je odvisno v prvi vrsti od češko - nemškega vprašanja. Brez premirja med Čehi in Nemci je obstrukcija vedno na straži pred zbornico. Pogajanja o češko - nemški spravi pa so zaspala.

Dalje ovira uspešno delo poslovnika, ki dovoljuje največjo anarhijo v zbornici. Vedno več je kričavih poslancev, ki govore samo skozi okno in tratijo čas s praznimi čenčami. Dokler poslanska zbornica ne dobi boljše postave, ki bode omejevala izgrede in silovitosti, je izključeno trajno in uspešno delo. In dela je mnogo. Prva dolžnost državnega zbora je, da nadzoruje upravo. To nadzorstvo pa je bilo zadnja leta popolnoma ničevno. Ako parlament ne prečelude in ne odobri državnih proračunskih zaključkov, niti govoriti ne moremo o kontroli državne uprave. Zato pa so tudi vsi proračuni prazno delo, za katero se vlada jako malo ali celo nič ne zmeni.

Brambeni zakon.

Poleg državnega proračuna pridejo na vrsto v bodočem zasedanju soc. varovanje, lokalne železnice, vodne ceste, novi brambeni zakon in finančna reforma, brez katere itak nobena vlada ne more dalje gospodariti. Govornik obširneje pojasnjuje načrt novega brambenega zakona in pravi: Jaz ne soglašam z onimi, ki upajo, da bode novi brambeni zakon olajšal vojaška bremena. Novi načrt je dvorezen nož. Velikega gospodarskega pomena za vse stanovce, osobito pa za delavske bode dveletna vojaška službena doba. Toda — vsa ta ugodnost in olajšava vojaške službe je le danaidski dar. Dveletna služba bode vpeljana le za pešce, za konjike in topničarje ostane triletna in za mornarje celo štiriletna služba. To pa je naravnost krivično, da bode odločeval samo slučaj, kdo naj služi dve ali tri, oziroma štiri leta.

Še večja krivica v novem načrtu pa je, da bode v bodoče najmanj 25.000 mož pri pehoti moralo služiti tri leta. Načrt namreč določa 53.700 podčastnikov, in sicer 12.500 narednikov, 15.000 vodnikov in 26.200 korporalov. To število pa more dobiti vojaška uprava, ako obdrži tri leta v službi vse narednike in vodnike ter 2500 korporalov in najmanj še 25.000 mož, sposobnih za podčastniške. Četudi bodo dobivali premije ali odškodnine, vendar je ta določba v načrtu taka, da utegne pokopati ves načrt. Tisti torej, ki so spretnejši, sposobnejši in bolj nadarjeni, bodo kaznovani s triletno službo. Kateri prostak pa se bode še potrudil, da postane podčastnik? Le taki, ki si hočejo za dvanajstletno službo prislužiti certifikat. Ta določba bode torej vplivala nemoralno na mlade vojake.

Dalje pa zahteva vojaška uprava za vsako leto 56.000 vojaških novincev več. Z dveletno službeno dobo bi se — kar je jasno — znatno znižalo število stalne armade. Tega pa odločilni krogi za nobeno ceno ne dovolijo, ker že sedaj stotnije štejejo komaj polovico določenega moštva. Po sedanjem zakonu znaša na leto število vojaških novincev za armado in mornarico 103.100, novi načrt pa jih določa 159.400. Recimo, da jih od teh do 20.000 odpade na rezerviste, pomnoži se število novincev najmanj za 40.000 mož. In končno ne smemo prezreti, da se bodo stroški za armado vsled dveletne službe pomnožili najmanj za 50 milijonov na leto in sicer za višje število vojakov in pa za premije onim podčastnikom, ki bodo nad dve leti služili v armadi. Kaj naj store po-

slanci? Država mora imeti armado, to je pribito. Dveletna služba je sicer velika olajšava, na drugi strani pa bode treba pomnožiti število rekrutov in izdatke za armado. Soc. demokratje si seveda ne delajo skrbi. Ti glasujejo kot en mož proti brambenemu zakonu in tako rešujejo državo. Ker pa državni izdatki sploh rastejo od leta do leta in redni dohodki več ne pokrivajo stroškov, je za novo zbornico najnujnejše vprašanje finančna reforma. Dobiti je treba nove virov dohodkov. In kje? Za vestnega poslanca, ki hoče varovati koristi davkoplačevalcev, je to vprašanje z ozirom na rastoče kulturne potrebe jako trd in grenak oreh.

V tesni zvezi z novim brambenim zakonom je načrt vojaškega kazenskega zakona. Ta določa za vse ogrske polke mažarski kot razpravni jezik pri vojaških sodiščih. Ako obvelja ta določba, postane armada poleg šol največja tovarna za mažarski rod. Armada pa je vsaj sedaj še skupna. Avstrija plačuje za armado dve tretjini stroškov, torej ima tudi pravico, da prepreči to nakano, ki meri tudi na samostojno mažarsko armado. Sedaj je še mogoče odvrgniti nevarnost za državo. Sicer pa ima v smislu pogodbenega zakona iz leta 1867. vladar sam pravico rešiti to vprašanje. Žal, da je vojno ministrstvo že upognilo tilnik in koleno pred mažarsko kliko.

Državne podpore.

Jako nerad govorim o tej točki; toda razmere zahtevajo, da ravno poslanci ne smemo več molčati. Na misli so mi državne podpore vsled elementarnih nevarnosti in drugih uim. Vestni poslanci se najbolj boje toče, povodnji, ognja, črva in drugih takih nesreč. V prvi vrsti pač zato, ker se jim smili ljudstvo, ki se trudi dneve in mesece; pa pride nezgoda, ki uniči vse upe in sadove velikega truda in dela. Boje pa se teh nesreč tudi zato, ker jim povzročajo mnogo potov, sitnosti, neprijetnosti in povrh še nevhvaležnosti ter nevolje. Med ljudstvom se je udomachila napačna misel, da mora država povrniti vso škodo vsled uim. Zato vsaka delitev državne podpore povzroča prepire, jezo, sovraštvo itd. In končno je vsega kriv poslanec, ki pa pri razdelitvi nima najmanjše besede! To izkušamo zopet sedaj, ko se je razdelila državna podpora vsled lanske letine. Vlada je dovolila za Kranjsko 150.000 K za seme (krompir, koruzo in fižol) ter modro galico. Od te vsote pa je eno samo okrajno glavarstvo dobilo 50.000 K, torej tretjino. Nekatere občine niso sploh

nič dobile, ker ali županstva niso vložila prošnje ali pa so trdile poizvedbe, da ni sile in pomanjkanja. In v tem grmu tiči zajec. Odkod pa vlada dobiva poročila o uimih in nevarnostih? Skoraj izključno od orožnikov, ker županstvom le malo veruje. Saj je verjetno in naravno, da županstva navadno pretiravajo škode vsled uim; a da bi bili ravno gg. orožniki nezmožljivi in popolnoma nepristranski, o tem smemo pač dvomiti. Iz svoje skušnje bi mogel dokazati, da so vse dosedanje poizvedbe jako nezanesljive in vsled tega tudi podpore tako različne. Predlanskim je občina, ki je imela na polju in travnikih škode najmanj 40.000 K, dobila državne podpore 4000 K. Neka druga občina, koder je nalič nanese nekaj peska na polje, pa je dobila tudi 4000 K. Torej vso škodo povrnjeno. Pregovor pravi, da še Bog ne more vsem ustreči, torej tudi vlada ne. Toda merilo ni povsod enako in to merilo je odvisno večinoma le od poročil, ki jih vlada dobiva od orožništva.

Drugi nedostatek pri takih pomožnih akcijah pa je ta, da najmanj ali nič podpore ravno tisti ne dobe, ki so je najbolj potrebni. Predlanskim so delili seno in koruzo, letos pa semena in galico za polovico ceno. Tisti torej, ki imajo še kaj gotovine pri hiši ali kredita pri sosedih in denarnih zavodih, dobe državno podporo, reveži pa, ki v istini stradajo, pa ne morejo niti polovice plačati, ne dobe nič. Boljše je, da se odpravijo vse državne podpore, nego take delitve, ki nete sovraštvo in zavist med sosedi. Kmetu, ki ni mogel plačati polovice za seno, je lakote poginila krava; sosed njegov pa je dobil 50 meterskih stotov sena, ki ga je z dobičkom prodal v Trst. Premožen posestnik je n. pr. dobil letos več stotov krompirja, ki ga je prodal; pri sosedu so pa otroci lakote drhteli, ker oče tudi za polovico ceno ni mogel kupiti krompirja. Državna podpora torej ne dosega pravega svojega namena, ker razni gg. okrajni glavarji tudi različno razlagajo in tolmačijo pojma »bada« in »gospodarski polom«. Kdor podpira posestnika, ki je že propadel, ta po toči zvoni. Državna podpora pa ima ravno ta namen, da prepreči gospodarski polom. In vsled tega so ravno manjši, revni in zadolženi posestniki najbolj potrebni državne podpore. Ako pa ti ne morejo plačati polovice za semena in živež, razdeli naj se jim brezplačno!

Kdo zapravlja?

Splošno je znano, da se za povzdigo deželne kulture do leta 1900 ni sko-

LISTEK.

Josip Vandot:
Vitranec.
Pripovedka iz davnih dni.
(Dalje.)

Hitela je Jelica proti domu. Mimo grajskih njiv je šla in je postala tam. »Mati, oj, mati!« je zaklicala in debele solze so ji tekale po licu. Ozrla so se vaščani in vaščanke na njo in so prenehali z delom. Prihitela je sosedica z naglimi koraki preko njive in je obstala pred deklico.

»Mati je šla že domov,« je izpregovorila in gledala sočutno malo deklico. »Pa kaj se je zgodilo? Za božjo voljo, kaj se je zgodilo?«

Jokala je Jelica in med jokom je pravila: »Oj, prišel je grajščakov pes. Veste, sivko in lisko je umoril. Pa so prišli oče in pobili psa. Grajščak je postavil puško, da bi ustrelil ljubega očeta. A jaz sem ga prijel za roko, in lovci so odgnali ubogega očeta, zvezanega stran!«

»Skalarica!« se je čul srditi valpetov glas. »Ali mi greš takoj nazaj!« — Okrenila je sosedica glavo; pobožala je malo deklico in ji je še rekla: »Ne jokaj, Jelica! Kar hitro pojdi domov!

Mati je že doma.« To je še rekla sosedica, potem pa je hitela nazaj. Radovedno so jo pogledali tlačani. Skalarica pa je pripovedovala tiho o Brezniku. Molčali so potem vsi in molče so delali naprej.

Jelica je prišla domov. Vsa vrata so bila na stečaj odprta. Spravila je potem koze v hlev in je stopila v hišo. Vse izbe je prehodila, a matere ni bilo nikjer. Strah se je polastil male deklice. Obupno je klicala od sobe do sobe: »Mati, oj, mati!«

A mati se ni oglasila. Tudi v hlev in na skedenj je stopila Jelica in klicala. A zaman. Matere ni bilo nikjer. Vsedla se je deklica na trato pred hišo in je ihtela krčevito. Solnce se je nižalo k zatonu; dolga senca je že ležala od visoke gore čez tiho vas. Zavel je lahen veter; drevje na vrtu se je streslo in zašumelo glasno. A matere še ni bilo od nikoder.

Ko so gnali grajščakov lovci mimo njiv zvezanega Breznika, je vrgla Breznikica srp daleč v stran. Kakor srna je hitela preko njive do moža, ki se je oziral z žalostnim pogledom nanjo. Prijela je moža za zvezane roke, ki so bile vsled trdih vezi že globoko otekle.

»Martin, o, Martin, kaj se je zgodilo?« je zaklicala obupno žena in je hotela s silo strgati vezi z moževih rok.

A prišla sta jo dva lovca in sta jo potegnili od moža. Trdno sta jo držala, da se ni mogla ganiti. Drugi lovci pa so tirali Breznika naprej. Ozrl se je še Breznik nazaj, pa je zaklical ženi:

»Mirna bodi, mirna! Pa za Jelico skrbi — za ubogega, zatega otroka...«

To je še slišala Breznikica. Potem pa je umolknil mož in je stopal naglo naprej. Prišel je valpet; palico je dvignil in je siknil: »Tako se spravi nazaj na njivo!«

Lovca sta spustila kmetico in sta pohitela za tovariši. Breznikica je hotela za njima, a trdo jo je prijel valpet za roko. »Ako ne greš hitro nazaj, boš še pomnila to minuto! Ha-ha, trmaste-ga ptička — tvojega moža — je že zgrabila grajščakova trda roka. Prav mu je — bedastemu postopaču, ki misli, da je Bog v kaj.«

S silo se je otrsela Breznikica valpetove roke. Oči so se ji zablistale, ko je čula take besede. Roko je dvignila in je zažugala valpetu s pestjo: »Matizelj, kaj si že pozabil na porasli grob sredi pokopališča? Če si pozabil ti, pa ni pozabil kdo drugi. Ni še umrla stara Špela, in Bog živi še nad nami.«

Valpet je prebledel in roka mu je omahnila. Gledal je prestrašeno na kmetico, ki je stala pred njim z dvig-

njeno roko. Zdela se mu je, kakor pro-rokinja, ki kliče nanj kazni z nebes. Obrnil se je v stran in ni izpregovoril več besede. Tudi Breznikica se je obrnila in je pohitela po stezi za možem proti belemu gradu. Prestopila je savski most in je spela naglo po peščenih potih. Pred njo se je dvignilo visoko, debelo obzidje z neštevilnimi stolpci. Mračno je bilo zidovje in poraslo z zelenim mahom. Vrata so bila odprta, in Breznikica je šinila na dvorišče. Nikogar ni bilo širom okrog. Zdela se je, kakor da bi bilo na gradu vse pomrlo. Kmetica je postala za hip. Z roko je šinila preko čela in je gledala okrog sebe. Naposled je zapazila velike, kamenite stopnice, ki so vodile tja gori v visoko poslopje. Pohitela je po njih in se je ustavila pri vsakih vratih. Poslušala je, če bi morebiti zaslišala odkod človeške glasove. A vse zaman — nič se ni ganilo po vsem poslopju. Stopala je od stopnice do stopnice in je prišla že visoko. Znoj ji je tekel po obrazu in noge so se ji šibile. Dospela je do velikih vrat, ki so bila okrašena z ostrimi rogovi jelenov in divjih kozlov. Ustavila se je, ker se ji je zdelo, da čuje za vratni govorico. Stopila je bližje in je poslušala. In takrat je spoznala grajščakov glas. Boječe je odprla vrata in je stopila počasi v dvorano.

raj prav nič storilo. Prebivalstvo pa se je pritoževalo, da nima pitne in porabne vode ter potrebnih cest in da so zamenjane panoge poljedelstva. Ker z rednimi deželnimi dohodki ni bilo mogoče graditi vodovodov in cest ter podpirati poljedelstvo, je pred leti sklenil deželni zbor, da v ta namen najame posojilo starih milijonov kron. Od tega, na podlagi dež. zakona iz leta 1900, št. 20, najetega posojila, se je porabilo do konca 1910, torej do zadnjega novega leta 2.523.533 K. Ker pa je dežela tudi za interesne založila večje vsote, je bilo ob novem letu na razpolago še 1.116.000 kron od prvotnega posojila. Pri deželnem odboru pa leži še neresenih brez števila prošelj za vodovode, ceste in razna druga melioracijska dela, ki bodo po prevdanku dež. stavbenega urada stala nad 30 milijonov kron. Ker dežela dovoljuje za taka dela povprečno eno tretjino, morala bode torej v prihodnjih letih šteti najmanj 10 milijonov kron. Da ni bilo treba zvišati deželnih priklad na direktne davke, je sklenil sedanji deželni zbor, da najame deset milijonov, katere pa bode dežela vračala več desetletij počeniš z letom 1926, ko bode odplačan deželni dolg za zemljiško odvezo. Do danes pa dežela od tega posojila ni porabila še novčiča, ker ima še od prvega posojila okroglo milijon kron na razpolago.

So pa politični lopovi in vsiljive zgage, ki vedoma širijo po deželi neresnico, da je S. L. S. od tega novega posojila napravila že do šest milijonov. To je ostudna laž, ki jo moramo z vso odločnostjo zavračati. V prvi vrsti je dolžan deželni odbor sebi in večinoma deželnemu zboru, ki sta odgovorna za deželno gospodarstvo, da brez pardona zasleduje te politične harlekinne in jim da priliko, da dokažejo svoje zlobne in hinavske trditve. Mi deželni poslanci javno pozivljamo deželni odbor, da v tem oziru stori svojo dolžnost in nesramnim nasprotnikom zaveže jezike. (Burno pritrdjevanje.)

Draginja.

Isti liberalni krošnjariji čvekajo na raznih shodih, da so kmetje največji oderuhi in krivi sedanje splošne draginje. Seveda, te budalosti govore le po mestnih gostilnah, pred kmeti se ne upajo s takimi lažmi. Lani so zahtevali in dosegli, da se je odprla državna meja uvažanju zaklane živine iz Argentine, Srbije in Rumunije. Ali je vsled tega meso cenejšo? Na Dunaju imajo v hladilnikih nad 700.000 kg argentinskega mesa, ki ga Dunajčani nočejo več kupovati. In iz Srbije in Rumunije so po ovinkih zanesli v naše kraje živinsko kugo, ki je po statistiki poljedelškega ministrstva napravila že do 200 milijonov škoda. Vseled kuge so bili sejm in so še marsikje prepovedani, kar gotovo ne zmanjšuje draginje. Ne verujte torej tem Kljukcem, ampak poženite jih izpod strehe in iz vasi. Dne 13. junija pa oddajte svoje glasove za kandidate S. L. S., ki brani zahteve in pospešuje koristi vseh stanov, posebno pa delavskih, ki si s trdim delom služijo vsakdanji kruh.

V vse slovenske družine „Slovenca“!
Agitirajte, da se po več oseb skupaj naroči na „Slovenca“!

Okrog velike mize so sedeli pri veseli gostiji lovci. Grajšček je sedel na prvem mestu, na njegovi desnici pa oni blede tujec. Grajšček je držal kozarec v roki in je ravno govoril. Naravnost v vrata je gledal in je zapazil takoj Breznikico. Od jeze je zardele in je položil kozarec trdo na mizo, da se je razlilo rujno vino.

»Kdo pa je tebi dovolil vstop v dvorano?« je zakričal. Osupnjeni so vstali lovci s svojih sedežev. Le tujec je sedel mirno in se ni ganil. Smehljaj se je tiho in je gledal predse na mizo.

Breznikica je pohitela z naglimi koraki k grajščku. Na kolena je padla pred njim in je sklenila proseče svoje roke. »Usmilite se, milostljivi gospod!«

Grajščku je rdel obraz vedno bolj. Srdito je gledal na kleččo ženo. Potem pa se je okrenil in sunil Breznikico z nogu, da je omahnila in padla na trda tla.

»Poberi se! Sicer zapodim pse vate.« — Zažugal je grajšček in se je vsedel nazaj na mehki stol. Breznikica je vstala in se mu je bližala na kolena. »Usmilite se, gospod! Dajte ubogemu otroku očeta nazaj! Kaj hoče sirota na svetu brez očeta? Usmilite se, gospod! usmilite!«

Tako je prosila kmetica. Debele solze so ji tekle po blelih licih in dvigala je svoje proseče roke. A grajšček je poskočil na noge. Žile na čelu so se mu napele. Od srda tresoč roko je dvignil in zavpil lovcem.

Liberalna „Glavna“ posojilnica pred porotniki.

Nadaljevanje Rogljevega zasliševanja.

Zakaj pa Hudnik ni izjavil, da on dolguje teh 40.000 K Glavni posojilnici, tedaj bi pravzaprav morala Glavna posojilnica dr. Hudniku 40.000 K plačati. Rogel ne more te zagonetke razrešiti. — Glede deležev izjavi, da se je celo predlagalo, naj se izplača 10odstotna dividenda. Pavšlerja je hotel pridobiti za upravnega svetnika, ker bi to bilo Glavni posojilnici zelo v ugled. Predsednik Pajk našteva vsakoletne čiste dobičke, ki so vedno naraščali, tako da je leta 1909 znašal 30.244 K 65 v, v resnici pa je primanjkljaj. Rogel zatrjuje, da je delal računske zaključke popolnoma pravilno, vso reč je napravil natančno po knjigah. Predsednik Pajk: »Seveda, dobička je bilo toliko, sedaj pa so tu dolgovi.« Nato začne prebirati inserate iz »Jutra« in »Slovenskega Naroda« in amerikanskega »Glas Naroda«. Tu stoji, da znašajo rezervni zakladi 80.000 K, v resnici pa jih ni bilo. Rogel kaže predsedniku bilance in mu sestavlja številke, ki naj znesejo 80.000 kron. O tej zadevi bodo govorili izvedenci.

Glede očitka, da je Mačku poneveril 200 K, pravi, da ni mogoče, da ne bi izdal upravnemu svetniku potrdila. Knific, gđ. Počivavnik in sluga bi morali vedeti za to, da je denar prejel, posebno bi Mačka opozorili, da je že plačal, ker je bil baže čez teden dni zopet pozvan, naj plača. Zalaznika ni nikoli prosil, da naj mu odpusti 200 K, katere je prejel v njegovi trgovini. Zalaznik je imel pri Glavni posojilnici dve vložni knjižici za dolg in stanarino. Morda je Rogel naložil na drugo, kakor je mislil Zalaznik. In iz te pomote je nastala sumnja, da jih je poneveril, kasneje se je zadeva pred upravnim svetom poravnala v Rogeljev prid. Glede popravka »Provizija Jošt« 500 K, pravi, da ni hotel, da bi kak drug revizor vedel za to. Pomoto »Provizija Sakser« je naredila gosp. Počivavnik. Glede provizije 3000 K za Jošta pravi, da mu Joštovo pismo ni znano, in mu je samo dr. Hudnik naročil, naj nakaže Joštu, kar je tudi storil. Pavšlerju se ni pisalo, da se ga je obremenilo za to svoto, a ko se mu je konec leta poslal njegov računski zaključek, Pavšler ni ugovarjal. Rogel ga je obremenil po dogovoru z dr. Hudnikom, ker je Pavšler svoj čas rekel, da rad nosi razne stroške. Dr. Ravnihar: »Torej si niste prisvojili teh 3000 K?« Državni pravdnik dr. Neuberger: »Tega ne trdim.« Predsednik Pajk: »Krade se lahko v tujo koroisto.« 100 K od Joštovih 3000 K si ni smel prilastiti, a Jošt ni ugovarjal in mu je Rogel izdal pravo zadolžnico. Dr. Neuberger: »Ničvreden popir.« V preiskavi je Rogel izjavil, da od Zalaznika sploh nikoli ni nič prejel, sedaj pa obširno razlaga vso zadevo. Pravi, da se je začel počasi spominjati. Roglju ni bil noben uradnik podrejen, ampak vsi so bili podrejeni dr. Hudniku. Upravni svet je bil vedno obveščen o prihodu revizorja Jošta. Ta je dobil vsa pojasnila, katera je hotel. Rogel mu je dajal pojasnila, kakor je bil sam poučen.

»Primito jo, pa jo vrzite iz grada!« Poskočili so lovci na noge in so zgrabili kmetico. A Breznikica je zamahnila obupno z rokami okrog sebe, da sta odletela dva lovca v stran. A vedno in vedno so ji še ponavljale tresoče in brezbarvne ustnice: »Usmilite se, gospod, usmilite se...«

Tesno so jo oklenili lovci in jo tirali proti vratom. Upirala se je Breznikica z vsemi močmi. Curkom ji je tekkel znoj po obrazu — a upirala se je zama. Že so jo potisnili lovci k vratom, in že je segel eden po kljuki, da bi jih odprl. A takrat so se hitro odprla vrata, in na pragu se je prikazala grajščakinja. Brez glasu so obstali lovci, in njihove roke so izpustile Breznikico. Uboga žena se je zgrudila pred gospo in je jecljala: »Usmilite se, gospa, usmilite se...«

Začudeno jo je gledala grajščakinja. »Kaj se je zgodilo? Povej mi, Jerica, kaj se je zgodilo?«

»Ugrabili so mi moža,« je ihtela Breznikica, »mojemu ubogemu otroku so ugrabili očeta in ga vrgli v ječo. Kaj hoče sirota na svetu brez očeta? Usmilite se, gospa, usmilite se...«

Pogledala je grajščakinja na svojo ga moža, ki je zrl temno in neprijazno na ta prizor. »Ali je reš? Zakaj si storil to?«

Zasmejal se je grajšček, pa je odgovoril: »Čemu se vtikaš v reči, ki ti niso mari? Pa da boš vedela, da nisem storil krivice, ti povem vse. Zbežal je

Dr. Triller: »Upravni svetniki se pritožujejo, da so včasih kar po dva ali tri zapisnike morali podpisati in da niso mogli dobiti jasne slike o položaju.« — Rogel jih je miril, kakor je bil pač sam pomirjen. — Za kupčijo Thal je bil uverjen, da bo plodonosna, istotako Meglič in Pavšler sigurna. Skodovati ni hotel, ker je celo njegov oče deležnik Glavne posojilnice. Rogel naračuna, da ima Glavna posojilnica pravzaprav okoli 400.000 K rezerv. — Predsednik Pajk: »Denarja pa vendar nikjer ni.« — Glede slučaja dr. Brumen pravi, da je ravno tisti čas Putrich iskal v Celovcu 200.000 K za cesijo Pavšlerjevih terjatev, pa stvar ni šla hitro, upal je na redno poslovanje, prišel pa je run.

V razpravo pride nov slučaj nekega Žerjava iz Radeč, ki kaže silno zanimivo, kako so od Glavne posojilnice povsod vohali, kdo ima kaj denarja. Na zvit način so spravili iz Žerjava 7000 K. Rogel se izgovarja, da je hotel vložnika samo obvarovati izgube na obrestih. Žerjav je poslal sodišču obširno pismo, v katerem ostro osvetli, s kakšnimi zvijačami so delali in pravi, da ti ljudje niso vredni, da še stopijo na svobodo. Slovensko ljudstvo se bo maščevalo nad njimi. — Dr. Ravnihar predloži nekaj predlogov glede Roglja, nakar se konstatira, da uradniki niso imeli reprezentančne pravice Glavne posojilnice. Dr. Hudnik zanika, da bi bil Rogel njegov nesrečni svetovalec, kar pa državni pravdnik še vedno trdi, kot čisto jasno.

Nato se začne zasliševanje Franca Jošta.

Joštov zagovor.

Jošt pravi, da je revidiral Glavno posojilnico prvič leta 1901. V dotičnem revizijskem poročilu je konstatiral nekatere nedostatke in zahteval odpravo teh. Drugič je revidiral 13. januarja 1. 1906, tretjič pa 10. januarja 1908. V tretjem revizijskem poročilu je Jošt povdarjal, da imajo nekateri, kakor Lavrenčič in Domicelj, brata Pollak in konsorcij »Thal« prevelike kredite in je nujno priporočal, naj se čimprej izterja, posebno ker tvorijo velik del hranilnih vlog ravno zadruge.

Predsednik: »Ali mislite, da je zadostovalo to poročilo v smislu zakona?« — Jošt: »Drugače se sploh ni mogoče prepričati o stanju zadruge, kakor iz vpogleda v knjige in na zatrdila funkcionarjev.«

Predsednik: »Kako ste prišli do tega, da ste preskrbovali vloge Glavni posojilnici?«

Jošt: »Leta 1906 je pričela delovati Zadruga zveza v Celju. Ta je bila ob enem tudi denarna centrala in je svojim članicam dovoljevala tudi kredit. Kredit se je dajal v obliki hranilnih vlog ali na tekoči račun. Med drugimi se je tudi Glavna posojilnica obrnila na Zadrugo zvezo za kredit. Prišel je nekoč dr. Hudnik v Celje in se pri tej priliki oglašil pri meni in vprašal, če bi Glavna posojilnica dobila kredit. Jaz sem mu razložil na kak način dovoljuje Zadruga zveza kredit in ga vprašal, koliko bi rabila Glavna posojilnica. Dr. Hudnik mi je povedal, da bi radi nakupili neko graščinsko podjetje na Štajerskem in zato bi vzeli, kolikor bi jim Zveza pač mogla dati. Rekel je tudi:

lopov, ki se imenuje Breznik, s tlake in mi je pobil Rustana, mojega Rustana. Ha-ha, pa bi ga za to ne vrgel v temnico?«

»Pa zakaj je pobil psa, Jerica, zakaj?« se je obrnila grajščakinja k Breznikici.

»Oj, Bog ve,« je ihtela kmetica, ki je še vedno klečala pred gospo. »Samo to vem, da je nedolžen, nedolžen in trpi po krivem. Usmilite se, usmilite! Vsaj ubogega otroka se usmilite! Jaz trpim rada...«

Grajščakinja je stopila k možu. Prijela ga je za roko, pa ga je prosila: »Pa se je usmili in ne bodi trdosrčen. Glej, koliko trpljenja in žalosti lahko izpremeniš v veselje.«

Zlobno se je zakrohotal grajšček in je otreseel ženino roko. »Kaj? Še njihovo hudobnost naj podpiram? Veš, obesiti ga dam na najvišje drevo. Rustana mi je pobil, mojega Rustana!... Kaj zijate, malopridneži? Zgrabite jo, pa jo vrzite preko zida!«

Zganili so se lovci. Naglo so prišli Breznikico; dvignili so jo s tal in jo odvedli s silo skozi vrata. Zaman se je upirala Breznikica in ni bila kos veliki premoči. Vedno in vedno so ji ponavljale ustnice: »Usmilite se, usmilite se...« Že daleč doli čez stopnice so jo pritirali hlapci, a vedno se je čul njen glas, ki je prosil ponižno in gorko: »Usmilite se, usmilite se... Vedno tišji je postajal glas, dokler ni utihnil daleč tam doli za zidom.

»Za Vaše posredovanje Vam obljubim nagrado.« Pri tem se je, kolikor se spominjam, imenovala svota 10.000 K. — Glavni posojilnici se je dovolil kredit in sicer je znašal koncem prvega leta dovoljeni kredit s kapitaliziranimi obrestmi vred nad 300.000 K. Ko sem jaz odšel iz Celja, je bilo še 250.000 K, pozneje se ji je zopet dvakrat izplačalo, tako da je sedaj 302.000 K.

Predsednik: »Kako je pa z Zagorsko posojilnico?«

Jošt: »Predsednik te posojilnice mi je pravil, da imajo že delj časa zvezo z Glavno posojilnico, katera da zelo dobro obrestuje. Prašal me je za kredit pri Zadrugi zvezi, da bi potem to naložili pri Glavni posojilnici in tako nekaj zaslužili. Zadruga zveza je dal Zagorski posojilnici 150.000 K po 5 odstotkov, ta denar je potem dobila Glavna posojilnica.«

Predsednik: »Koliko ste dobili provizije, nagrade ali odškodnine?«

Jošt: »Prvič sem dobil 7000 K, dvakrat po 3000 K in potem še v dveh obdobjih 900 K, skupno tedaj 13.900 K. Vedel nisem nič, da so se ti zneski vpisali v knjige; mislil sem, da me dr. Hudnik iz lastnega žepa odškoduje.«

Predsednik: »Kako ste prišli do tega, da ste od dr. Hudnika še zahtevali, ko ste že dobili 10.000 K?«

Jošt: »Zahteval nisem ničesar. Stvar je bila taka. Za prejetih 7000 K sem nakupil delnice Združenih pivovaren v Zalcu in Laškem trgu. Pozneje sem pa nujno rabil denar in zato poslal te delnice dr. Hudniku, naj bi jih on izpečal ali pa da bi jih kupila Glavna posojilnica. Po preteku enega leta mi je dr. Hudnik pisal, da ne more teh delnic oddati, da pa mi bo že na drug način pomagal. Nato sem mu jaz pisal, naj mi hitro pošlje denar.«

Nato je predsednik še prečital dotično Joštovo pismo dr. Hudniku, nakar se je ob eni uri popoldne prekinila razprava.

Nadaljevanje razprave v sredo ob 4. uri popoldne.

Knificov zagovor.

Razprava se prične ob 4. uri. Prvi se zasliši Franc Knific, ki se čuti nedolžnega. Vstopil je k Glavni posojilnici leta 1902 kot knjigovodja, kar pa ni bil v resnici, ker njegovo pravo delo je bilo samo izknjiževanje iz blagajniškega dnevnika v posamezne knjige. Bilanc ni nikdar sestavljal. Do 1. 1906 ni podpisaval nobenih pisem, šele tega leta mu je dal odbor to pravico. Na predsednikovo vprašanje, ali se mu je to pismeno sporočilo, pravi, da ne, ampak mu je to sporočil tajnik Rogelj. Napram oblastem pa je bil tudi znanprej njegov podpis neveljaven.

Predsednik: Kdo je delal bilanco? — Knific: Rogelj sam. — Predsednik: Ali vam je znano, kako so se dajala posojila? — Knific: Stranka je ali sama napisala ali pa je po njeni izpovedi napisal tajnik Rogelj poročilo, koliko želi, kako varnost nudi in je to poročilo predložil dr. Hudniku. Stranke so se tudi direktno oglašale pri dr. Hudniku. Ta je časih, če je stranko poznal, sam odločil, ali se da posojilo ali ne. Drugače pa je šla okrožnica od upravnega svetnika do drugega: če je bila večina podpisov za, se je dalo, če ne, se je odklonilo. — Pajk: Kdo je odklonil? — Knific: Rogelj. — Kaj se je v sejah sklepalo, mu ni bilo znano. Provizije so se mu zdele čisto naravne. Glede Joštovih provizij ve samo za ono od 500 K. Na vprašanje, ali je bil Jošt kje v knjigah zapisan, pravi, da ni njegovega imena kljub natančnemu pregledovanju nikjer drugod našel. Šele v preiskavi, ko mu je zvedenec Skerbine povedal natančne datume, je šel zopet gledat v knjige in res našel tiste provizije zapisane, a na račun Thal. Tudi noben upravn svetnik, če ni bil o tem informiran, ni tega spoznal. »Provizija Sakser« je bila prej zapisana kot provizija Jošt. Gđ. Počivavnik je po pomoti zapisala to ime. Pri sejah ni bil zraven. Glede okrožnic se izjavi, da jih je podpisaval šele od leta 1906, samo v slučaju, če ni bilo enega odbornika navzočega. Pisma je sestavljal Rogelj. Knific ni niti bral teh pisem; če je videl že Roglja podpisanega, se ni pomišljal in se še sam podpisal.

Državni pravdnik dr. Neuberger: Tedaj ste slepo podpisovali? — Knific: Da, slepo.

Gđ. Počivavnik je tudi podpisavala, če ni bilo enega odbornika in Roglja ali Knifica. Pisem on ni sestavljal, tudi se ne spominja, da bi bral pisma na Pavšlerja in Žerjava. Glede pasivnosti Trauna, Megliča in drugih, pravi, da je bil v dobri veri, da ima dr. Hudnik zadostni pravni naslov, da je prevzel terjatve. O Fröhlichu je slišal, da stoji zadaj neka akcija, ki naj bi mu pomagala. Ker je Fröhlich dr. Ambrožiču še po konkurzu izročil 30.000 K, je

Na vprašanje predsednikovo, li ni Rogelj dejal, ko mu je priča očitil, zakaj, da se izkazuje priznано neizterljive terjatve med aktivni, da zato, ker bi

se sicer ne moglo izkazati dobljčka, je priča to potrdil.

Priča je bil tudi navzoč, ko se je pojasnilo da je bilo zapisano v knjigi prvotno ime Fr. Jošt, to pa izradirano in prepisano z Fr. Sakserjem.

Dr. Neuberger: Vi ste prisegli in morate govoriti resnico. Povejte mi, ste li res iz same hudobije napovedali konkurz, kakor se vam je to očitalo v listih?

Priča: Nikakor ne! Bil sem prepričan, da čimdalje se stvar zavlačuje, tem slabše bo, kajti po mojem mnenju vsak drug lahko svoje premoženje poskrije, le uradnik ne.

Dr. Novak: Kako ste mogli pri zaslišanju v predpreiskavi trditi, da je bila zamenjava graščine Dol za dunajske hiše slaba kupčija, ko ste cenili dunajske hiše na 1 milijon 600.000 K, graščina Dol pa vendar ni toliko vredna?

Priča: Vpoštevati se mora, da so dunajske hiše obremenjene že a priori z 1.350.000 K, k temu se pa mora prišteti še dolg dr. Hudnika pri Glavni posojilnici 1.600.000 K, ki izvira iz kupčije graščine Dol. Smatrati je torej dunajske hiše obremenjene s skupnim zneskom okoli 3.000.000 K, ki so pokrite le z 1.300.000 K, to je z današnjo vrednostjo teh hiš, kar gotovo ni bila dobra kupčija. Nihče pa ne bo trdil, da so dunajske hiše vredne 3 milijone.

Dr. Neuberger: Vi ste fungirali kot izvedenec, saj ste računski uradnik in ste tudi revidirali bilanco. Povejte mi, je li dopustno po Vašem mnenju, da se izkazuje na primer konto Lavrenčič & Domicelj z neizterljivim zneskom 165 tisoč kron med aktivi, na drugi strani pa rezervni zaklad s 156.000 K?

Priča izjavi, da se to njemu ne zdi dopustno.

Dr. Novak in dr. Ravnihar ugovarjata, ker priča ni sodni izvedenec, na kar priča izjavi, da je to njegovo privatno mnenje.

Dr. Novak je nato rekel: Stališče g. Bradaške nam je itak znano.

G. Bradaška je prosil g. predsednika, naj pozove dr. Novaka, da se izjavi, kaj je hotel s tem reči, ker se čuti kot zaprisežena priča žaljenega in napadenega od strani dr. Novaka. Ne pusti si kot tak ničesar insinuirati. Predsednik je nato prepovedal dr. Novaku vsake nadaljnje podobne opazke.

Priča Roza Počivalnik, uradnica Glavne posojilnice izpove, da je bila v knjigi vknjižena provizija prvotno na ime Fr. Jošt, Rogelj ji je pa ukazal, naj to izbriše in napiše Fran Sakserja.

Karel Kresal, uradni sluga Glavne posojilnice izpove, da pri sejah ni bil navzoč, pač pa je raznašal tozadevna vabila. Glede posojil mu je toliko znano, da so se dajala, predno so prišla v sejo. Rogelj se je večkrat jezil na Mačka, češ, da je Maček zelo siten.

Nato je predsednik ob 8. uri zvečer prekinil razpravo.

Tretji dan.

Začetek ob 9. uri. Z ozirom na predlog dr. Novaka, da se zasliši kot izvedenec tudi Fr. Majer, ki je dejal, da je les v Thalu vreden 1.200.000 K, pravi državni pravdnik, da se ne bo skliceval na izpoved K. Kauscheka, ki je cenil gozd samo na 700.000 K.

Rogelj očita Mačku in Putrichu.

Nato Rogelj očita Mačku in Putrichu, da bi kot bivša upravna svetnika drugih združenj z neomejeno zavezo že morala vedeti, kakšno dolžnost imata pri podpisovanju zapisnikov Glavne posojilnice. Vsak dan bi moral biti en upravni svetnik kot dnevni komisar v Glavni posojilnici in vse nadzirati, pa jih ni bilo.

Nato nastopi dr. Oblak kot upravitelj konkurzne mase. Prevzel je pravde, ki jih je za likvidacijski odbor začel, danes še ne ve, koliko se bo iztožilo. Obširno govori o tožbah proti posameznim velikim dolžnikom. Pri Megliču se najbrž niti 77.000 ne bo dobilo. Najtežje je s Pavšlarjem, ker so tako silno različna mnenja o njegovih vodnih silah. Govoril je z dr. Lampeptom. Dežela ima 12 projektov. Pavšlarjev pride v poštev le, če bo najcenejši in najugodnejši in pa stvar z Majdičem in Novakom urejena. Sploh ne nameravajo začeti z eksekucijo nepremičnin pri nobenem dolžniku, ampak bodo skušali s prodajo iz proste roke doseči čim več za konkurzni sklad.

Terjatve zoper dr. Hudnika so skoro vse zavarovane na dunajskih hišah in na Thalu. Toda kdaj in koliko bodo dobili, se ne ve. Kjer je ime Lavrenčič, tam je izguba; pri Maksu Lavrenčiču se bo težko kaj dobilo. Turkov dolg je plačan. Kakor vsi dolžniki ima tudi Putrich vse polno ugovorov proti terjatvam in se tudi ne ve, koliko in kdaj se bo rešilo. Še največ upanja je pri Andreju Maurerju, samo kdaj bo kai.

Terjatve zoper Teodora Fröhlicha je izgubljena; čudi se le, da dr. Hudnik ni regresnim potem zahteval povračila od Brüder Pollak, čigar podpis sta na Fröhlichovih menicah. Sedaj je regresna pravica proti njima zastarana.

Pri Lavrenčiču & Domicelj je že likvidacijski odbor predlagal, da se tožba opusti, ker ni nobenega upanja. Dosedaj je izterjal 78.540 K (Turk, Marrenčič), od manjših dolžnikov 88.600 kron, v poštni hranilnici je kakih 400 kron, reeskomptirali so za približno 200.000 K, tedaj je vsega skupaj okoli 400.000 kron. Položaj je danes tak: Manjši dolžniki so izterljivi in plačujejo svoje vloge, veliki dolžniki pa tega ne morejo in moramo čakati, ker če se začne z dražbami, se bo dobilo manj, kot z mirnim prodajanjem.

Dr. Oblak povdarja na vprašanje dr. Sabotyja, da je Knific zelo slabo informiran o dolžnikih in položaju Glavne posojilnice. Knific namreč se nahaja na svobodi in je v pomoč dr. Oblaku v Glavni posojilnici.

Dr. Ravnihar hoče imeti konstatirano, da Rogelj ni bil nikak ravnatelj Glavne posojilnice, ker ni našel v Glavni posojilnici dr. Oblak njegove službene pogodbe.

Predsednik Pajk naznani sklep sodišča, da obtoženi upravni svetniki Turk, Maček, Čad in Putrich do sobote lahko zapustijo sodno dvorano. Obtoženci zapuste sodno dvorano.

Priče o Joštovih zadevah.

Prvi se zasliši inženir Miha Vošnjak, 74leten starček, znan slovenski zadržnik in predsednik Zadržne zveze v Celju. Obširno razloži zgodovino, kako je prišlo do Zadržne zveze v Celju. Predsednik Pajk ga pozove, naj se izjavi ali mu res ni bilo znano, da Glavna posojilnica ni imela posojila samo pod kontom »tekoči račun«, ampak tudi pod kontom »naložbe«. Priča razlaga opravični red Zadržne zveze v Celju. En član načelstva (tisti čas dr. Kukovec) je bil blagajniški nadzornik in ta je z ravnateljem vodil blagajniške in pisarniške posle. Imeli so načelo, da se zadržugam z neomejeno zavezo da tolikrat po 500 kron kredita, kolikor članov ta šteje. Protestira proti »Slovenskemu Narodu« ali pa proti obtožnici, če ta to trdi, da se je dalo Glavni posojilnici tolike vsote brez vsake varnosti. Varstvo obstoji ravno na pravilih in opravičnem redu. Proti Joštu povdarja, da se je pri vseh sejah celjske Zadržne zveze polagalo važnost na varnost kredita, hitro plačljivost in visočino obrestovanja.

Dr. Frlan: Koliko je smela Glavna posojilnica dobiti kredita po pravilih v opravičnem redu?

Vošnjak: Po opravičilih in opravičnem redu ni imela nobena zadržugam članica pravice zahtevati od Zveze kredita. Tega je dovolilo šele načelstvo po zaslišanju revizorja; če se jim je potem zdelo varno, tedaj šele je nastopilo to, da se je na vsacega člana Zadržne zveze z neomejeno zavezo smelo dati 500 kron. Ne spominja se po tolikih letih, ali se je o Glavni posojilnici poročalo v sejah.

Državni pravdnik dr. Neuberger: Rekli ste, da se je sklepalo o dovoljevanju kredita šele na podlagi revizorjevih poročil. Če dolži obtožnica — in to bom dokazal — da je Jošt leta 1904 grajal uradnike posojilnice v Ormožu, zakaj nalagajo pri Glavni, in če je še leta 1906 govoril drugim, da je pri Glavni nevarnost in naj svoj denar ven vzamejo, — če Vam je potem Jošt pri sejah poročal, da je pri Glavni posojilnici varno, ali je to pošteno, ali se more Jošt zagovarjati? V zapisnikih stoji, da je odbor dovolil te kredite. Priča Vošnjak pravi, da bi to ne bilo pošteno. Dr. Frlan vprašuje, kakšna je bila leta 1906 v Celju splošna sodba o Glavni posojilnici. Priči njen položaj ni bil znan, malo čuden pa se mu je zdel naslov »Glavna«.

Dr. Frlan: Kakšen vtis ste imeli od Jošta.

Vošnjak: Jaz sem zaupal Joštu, ker nisem imel vzroka za nezaupanje.

Dr. Frlan: Ali ste imeli vzrok, se pritoževati nad revizijskimi poročili Jošta?

Vošnjak: Nisem imel vzroka, sam se pa prepričati ni mogče.

Jošt vpraša Vošnjaka, ali mu je morda znano, da so imele leta 1904., ko še ni bilo Zadržne zveze kot denarne centrale, zadržuge naročeno, da naj se njihov denar steka za to bodočo Zadržno Zvezo.

Predsednik ustavi nadaljnja vprašanja in zapriseže pričo dr. Jožefa Vrečko, ki je bil tudi član načelstva Zadržne zveze v Celju. O posojilih Glavni posojilnici se spominja, da je bilo v neki seji sklenjeno, da mora svoj prekoračeni kredit vračati, mesečno

vsaj 20.000 K. Predsednik Pajk prebere neko pismo dr. Zerjava na dr. Kukovca, ki je sicer silno zanimivo za razmerje in tedanjo napetost med Zadržno Zvezo v Celju in novo Zvezo slovenskih zadržug v Ljubljani. a po izjavi priče nima nobene zveze z Glavno posojilnico. Jošt sam mu je enkrat povedal, da je kredit Glavne posojilnice prekoračen; poslal je, ker so tako prosili. Priči je zatrjeval, da ta zavod dobro dela, in Gl. pos. je morala tudi po 20.000 K mesečno vračati.

Dr. Frlan vprašuje, ali se je v sejah poročalo o posameznih naložbah. Ali so se prebrali sklepi odborovih sej? Priča: Sklepi so se takoj pri sejah napisali in podpisali. O Joštu ni imel slabega mnenja. Položaj Glavne mu ni bil znan. Za pasivteto Glavne je izvedel šele po časopisih.

Državni pravdnik najprvo protestira, da zagovorniki po 20 krat stavijo enaka vprašanja, nato pa vpraša pričo, ali bi dovolili take kredite, če bi vedeli, da je bila Glavna posojilnica leta 1906. za 140.000 K pasivna. Priča: Gotovo ne.

Nato se zasliši predsednik nadzorstva Zadržne zveze v Celju dr. Alojzij Brenčič. Znana so mu ta posojila. Jošt mu je povedal za 200.000 K in o tem, da je Glavna posojilnica vrnila okoli 20.000 K.

Šele kasneje je zvedel, da je Glavna imela okoli 300.000 K, in sicer na dveh računih. Že 4 ali 5 let je vedel, da Gl. pos. slabo stoji. Na vprašanje drž. pravdnika potrdi, da bi ne dovolili takih posojil, če bi vedeli, da je l. 1906. pasivna za približno 200.000 K.

Državni pravdnik: Ali ni to Vaša škoda?

Dr. Brenčič: Gotovo, ker ne moremo razpolagati z denarjem?

Državni pravdnik: In kdo bo plačal to škodo?

Dr. Brenčič: Zadržniki Glavne posojilnice.

Predsednik Pajk naznani, da se tudi Zadržna Zveza v Celju pridružuje kazenskemu postopanju proti Joštu.

Dr. Oblak: Leta 1907. je revidiral revizor od »Allgemeiner Verbanda« na Dunaju Zadržno in Glavno; tako tudi leta 1910., in Vi ste se čutili po teh revizijah pomirjene.

Dr. Brenčič: Da. Zaupanje v Jošta ni bilo nikdar omajano.

Dr. Frlan: Ali je tudi državni revizor imel vpogled v tiste skrite knjige, o katerih ste govorili.

Priča: Da.

Dr. Frlan: Pa članicam-zadržugam se je dovoljevalo posojila v sejah? Priča potrdi.

Dr. Frlan: Po opravičnem redu je smel ravnatelj odvišni denar sam nalagati.

Priča: Da. Jošt pa sam denarja ni mogel jemati iz blagajne, ker je imel en ključ blagajniški nadzornik.

Dr. Frlan: Ni mogel!

Zasliši se priča Anton Mirnik, sedaj blagajnik pri Zadržni Zvezi v Celju. Prej ni bil član načelstva, zato je šele kasneje zvedel za te zadeve. O Joštu je slišal, da je bil vesten uradnik. O kreditih in zalogah je Jošt vedno poročal pri sejah in je bil priložen izpisek kreditov. Če je bil izpisek zalog priložen, se ne spominja. Jošt je smel dati Glavni posojilnici 300.000 K, če bi imela 600 članov in seve, če bi bilo varno.

Državni pravdnik: To tudi jaz trdim. Če bi bilo varno.

Zasliši se priča Ivan Rebek iz Celja, ki pa ne izpove nič novega.

(Dalje pred telefonskimi poročili.)

Volilno gibanje.

Okraj Vrhnika—Idrija—Logatec—Cirknica.

JOSIP GOSTINČAR, posestnik v Ljubljani.

Vpraša se nas, če je neobhodno treba na glasovnici pristaviti tudi ulico in hišno številko (Karlovška cesta 13)? Na to vprašanje odgovarjamo, da to ni potrebno, ker v Ljubljani ni nobenega drugega posestnika tega imena in razum tega ve vsak otrok, da se gre za dosedanjega poslanca Josipa Gostinčarja. Zakon zahteva samo, da se kandidata na glasovnici jasno označi. Če je tedaj zapisano na glasovnici »Josip Gostinčar, posestnik v Ljubljani«, je oseba kandidata označena popolnoma jasno in je izključen vsak dvom.

Volilni okraj Litija — Višnja Gora Radeče.

Franc Povše, deželni poslanec v Ljubljani.

Tajen liberalen shod na Vačah

je imel na binkoštni ponedeljek zjutraj številni kandidat Jos. Reisner v spremstvu litjskega pisarja Rogliča. Ubogi Reisner! V Ljubljani je na shodu trdil, da naši po-

slanci preveč store za kmeta, pri nas je pa trdil, da ne store nič. Liberalci so vedeli, da za tako duševno hrano ni vsak. Zato so na ta skrivni shod v gostilno liberalnega župana Zarnika povabili samo take, ki znajo kaj prenesti. Prišlo jih je ravno 26 (šestindvajset), pa še ti niso bili vsi liberalnega mišljenja. Reisner jim je lahko obetal hribe in doline, saj je vedel, da ne bo izvoljen. Zadržil je tudi, da mora pasti cena živine, tako, da bodo dobili par lepih volov za 500 kron in eno tele bo stalo deset kron. Nastal je splošen smeh in ploskanje. Če Reisner tega ploskanja ni razumel, mu ne moremo pomagati. Ko je še razdal nekaj liberalnih letakov in brošuric »Kam gre denar naših davkoplačevalcev«, jo je odkuril na nove poraze proti Podšentjurju.

Volilni shod v Radečah pri Zidanem mostu.

Za binkoštno nedeljo so bili napovedali volilni shod socialni demokratje. Da bi vsaj par kalinov v svoje zanjke vjeli, so ga bili sklicali kar na prostem sredi trga, da bi ljudem, ki bi šli od jutranje maše, svoj evangelij razlagali. Topot so se pa vrezali. Niti enega poslušalca ni bilo kljub vsej agitaciji. Zato je moral naročeni govornik odkuriti. Pri nas ni prostora za take zabavljače, ki ničesar ne store za ljudstvo.

Vse drugače pa je uspel shod binkoštni ponedeljek. V Narodnem domu se je zbralo do dvesto mož volilcev. Shod je otvoril sklicatelj g. Ravnikar, predsednik Kmečke zveze. Med splošnim odobravanjem in živio-klici na našega poslanca Franceta Povše, da predsednik besedo našemu kandidatu. Svetnik Povše razloži nato v poljudnem, nad eno uro trajajočem govoru program S. L. S. in pokaže, koliko dobrega je S. L. S. storila za naše ljudstvo na gospodarskem in narodnem polju. Zato so se ob koncu govora vsi zbrani volilci izrekli, da bodo na dan volitve dne 13. junija oddali svoje glasove temu delavnemu krščanskemu možu, ki že toliko let zastopa naš okraj. Naš kandidat more biti le Franc Povše, deželni poslanec v Ljubljani.

Iz Trsta.

Krinka odpada. Ako pogledamo liberalno drevo na Slovenskem, vidimo, da se mu veje suše, deblu peša in korenine mrò. To, kar je bilo pred leti spoštovano kot blesk briljanta v diademu slovenske narodne krone, je danes postalo puhlo, gnilo in za smrt sposobno. Liberalna stranka, katera je hotela kar čez noč obogateti, katera je hotela improvizirati po Sloveniji revolucijo in potepati ves demokratizem v prah, pobiti vse ljudske pravice, se danes sama pogreza v prah, sama se bo zadušila. Liberalna stranka, katera je rogovila do leta 1907 proti splošni in enaki volilni pravici, a je s svojim protidelovanjem propadla, se od tedaj hlini ljudstvu, češ, slovenski narod je ubog in treba podpor. Spominjamo se na predrznost liberalcev, kot do leta 1907 sovražnikov ljudstva revnega stanu, ko so, omamljeni sramote, skušali pridobiti za-se ono ljudstvo, katero je potem bilo že v posesti volilnice, zoper katero so inscenirali vse mogoče lumparije, da bi jo preprečili. Ustanovili so baš po proklamaciji splošne in enake volilne pravice takozvano Narodno Delavsko Organizacijo (gelbe Organisation). S tem so hoteli trapolirati ljudsko maso, da bi prišli na ta način v posest nje glasov. N. D. O., ki šteje dneve življenja, živi v Trstu ter je liberalcem na ljubo v gospodarskem oziru »demokratska«, v političnem oziru pa — nepolitična. To se pravi: v gospodarskem oziru na strani slovenskih ali turških delodajalcev, v političnem pa v službi onih liberalcev, kateri sedaj odklanjajo delavsko zavarovanje za starost in zahtevajo splošno obligatno zavarovanje. V prvem slučaju bi v l a d a s k r b e l a za starostno zavarovanje, v drugem pa zakon, na podlagi katerega bi bil vsakdo primoran, da se zavaruje in sam plačuje drage zavarovalne premije posameznim kapitalističnim zavarovalnim družbam (!). S tem hočejo liberalci izsesati zopet kapljo krvi več od našega ljudstva. Liberalcem njih dejanja sama odkrivajo krinko raz obraza. Sram jih je in sedaj, ko je volilni boj na polju, hočejo z nasilji preprečiti agitacije drugih strank. V Trstu so liberalci organizirali veliko četo kratkovidne mase v svrhu, da z vpitjem in živžganjem razbija shode po Krasu in drugod. Duša »delavske« N. D. O. je prišel s svojo kompanijo tudi na shod v Rojan, nota bene kot zastopnik liberalcev. Zbijal je, govoril o marsičem, le o N. D. O. je molčal. Ako prevdarimo, zakaj N. D. O. obstoja, čemu v hasek, nam je lahko odgovoriti, da je ona le desna roka liberalcev v Trstu. sicer bi dr. Mandič ne go-

voril za njo in bi se postavila na politično stališče. Egalno je, komu liberalci na tak način razbijajo shode, toda vidi se, da sila boleznih pred smrtjo žene daleč, daleč, tudi do skrajnosti take taktike, kakršno oni improvizirajo in jo raztezajo na Kras, katero je namenjeno zoper kandidata Stepančiča in za dr. Gregorina. Obsodbe je vredno to delo na eni strani, na drugi pa hvale, ker pomaga liberalcem do popolnega poraza in ker jim gladi pot do mirnega — groba.

Nove vojske na Balkanu.

Rusija je znala, zakaj da je tako odločno posredovala pri turški vladi, da se ohrani mir. V tistih pokrajinah, kjer ima še danes Avstro-Ogrska svoje pokroviteljstvo na papirju, se gode zelo važne politične stvari, za katere se je pokroviteljica ljudstva teh pokrajin, naša država, hoče nočes, morala pričeti zanimati. A o tem pozneje. Rodovi katol. Miriditov so proglasili svojo neodvisnost, črnogorski kralj odkrito izjavlja, da bo pričel s Turki vojsko. Bolgarsko ljudstvo komaj čaka, da požene Turka v Azijo, Grki bi se tudi najraje spopadli s Turki. Nedavno že smo poročali, da je črnogorski kralj izjavil, da je neizogibna vojska s Turčijo, poročali smo tudi, da so proglasili Miriditi svojo neodvisnost. Črnogorski kralj je tudi izjavil, da so odgovorne velevlasti, če izbruhne vojska. Črnogorski kralj je še pristavil, da ko bi se mogel zanesti na Bolgare in na Grke, bi takoj udaril.

Mirziti, ki so proglasili svojo neodvisnost, so najmočnejši albanski rod. Njih število cenijo na 30.000. Prebivajo v severni Albaniji, med južno črnogorsko mejo in Jadranskim morjem. Znali so si vedno ohraniti nekako samostojnost. Večinoma so katoličani. Vlada jim knez (preuk) iz rodu Zon. Sedanjega preuka Bib Dodo je prognal Aba ul Hamid v Malo Azijo. Mladoturki so mu dovolili, da se je smel vrniti v domovino. Vstaški Mirziti so dobro oboroženi. Imajo celo gorske topove. Ljudstvo je krepko, bojaželjno, trpljenja in težav navajeno, kar ni nič čudnega, ker prebiva v goratih krajih.

Iz Podgorice je došlo še nepotrjeno poročilo, da nameravajo vstaški Albanci napasti Skader. Tudi dozdaj mirni mohamedanski Albanci so se pridružili vstašem. Albanci so pogumni, ker se trdi, da razsaja med turškimi vojaki legar in da Turki dezertirajo.

Turki poročajo, da zanje položaj ni nevaren, ker imajo močno armado v pobujenih krajih in da bodo zadušili vstaje.

× × ×

Danes so došla naslednja poročila:

Avstro Ogrska proti Turčiji.

Današnji „Fremdenblatt“ objavlja daljši članek, naslovljen na Turčijo. Glasilo našega zunanjega ministra očita Turčiji, da je sama s svojim ostrim nastopom po vstaji l. 1910. povzročila sedanjo vstajo. Turčija se ni ozirala na svarila avstrijske diplomacije, da ne kaže ostro postopati z Albanci, če se hoče ohraniti zvestoba Albancev. Z Albanci se mora postopati res liberalno in se Albanci ne smejo streti, marveč se mora Turčija sprijazniti z njimi, dvigniti njih gospodarsko blagostanje, da se prikloni Albanija turški državi. Avstrija se živo zanima za albansko politiko, ker hoče dobre razmere s Turčijo, ker simpatizira z Albanci vseh treh verolizpovedanj in ker je zaščitnica albanskih katoličanov. Avstro Ogrska sicer smatra albanske zadeve kot notranje zadeve Turčije, a želja, da se ohrani evropska Turčija in tradicionalne zveze v Albaniji narekujejo avstr. diplomacijo, da izjavi svoje mnenje o sedanji turški nevdržljivi politiki.

Italijani za Albance.

V italijanski zbornici je naglašal posl. Chiesa, da mora čuti Evropa glas ljudstva, ki brani s krvjo svojo svobodo.

Pozivi na vstajo. — Novi boji.

„Lokalanzeiger“ poroča, da so razdelili 200.000 oklicev, v katerih se zahteva samostojna Albanija. Pri Kopliku so bili novi boji. Turkov je padlo 200 mož. — Alesio je napadlo 1000 mož. Dobro oboroženih jih je bilo 300, ostali so imeli zgolj sekire, jatagane in revolverje.

Črnogorci mobilizirani.

Dunajski vojaški krogi so dobili poročila, da je v Črnigori že 30.000 mož pripravljenih na vojsko. V Črnogoro so že prišli tudi vsi Črnogorci iz inozemstva, tako da bo v slučaju vojske s Turki razpolagala Črnagora s 50 do 60 tisoč možmi.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Dnevne novice.

+ Na delo za sijajno zmago Vseslovenske Ljudske Stranke. Še nekaj dni nas loči od 13. junija. Termin je že zelo kratek in treba je, da izpolni vsak naš somišljenik v polni meri svojo dolžnost, da bo zmaga na celi črti častna in sijajna. Razpoloženje za naše kandidate je v vseh okrajih izborni. Poročila iz vseh shodov so ugodna in pravijo o velikem navdušenju. Treba je samo, da poskrbimo za množično udeležbo na dan volitve. Zaupniki in zavedni somišljeniki, agitirajte od moža do moža, razdelite si vasi po hišah in poskrbite, da bodo šli vsi mlačneži na volišče. Obračamo se tudi do našega ženstva, ki naj nam pomaga. Žene in dekleta, povejte svojim brezbržnim možem, očetom in bratom, za kaj se gre. Poskrbimo, da nihče ne ostane doma, in potem bo zmaga naša in popolna. Zavedajmo se, da moramo z našimi nasprotniki za vedno obračunati. Nobeden zaveden kmet in mladenič naj nikar ne pozabi, da so ljudje, ki se sedaj smukajo okrog nas, in ločijo naše glasove, zavezniki ljudi, ki so imenovali slovenske kmečke fante — svinje, da so ti ljudje slovensko ljudstvo psovali na najgrši način. Iz nekaterih krajev poročajo, da hodijo liberalni agitatorji okoli in popisujejo ljudem glasovnice. Posebno predrzno vrši to učitelj Korbar v Preserju. Pazite na liberalne agitatorje, preprečite njihove nakane in preskrbite povsod, da bodo glasovnice pravilno izpolnjene. Zaupniki naj bodo povsod čuječi, da jih v zadnjem trenutku ne ogoljufa nasprotniki! V prihodnjih dneh boji najvažnejše delo, delo za sijajno zmago Vseslovenske Ljudske Stranke!

+ »Slovenec« in »Glavna« posojilnica. Dr. Triller ima na naš list prav posebno piko. Ob vsaki primerni in neprimerni priliki se vanj zaganja; neštokrat je že naš list napadel v ljubljanskem občinskem svetu, v dež. zboru, in včeraj si ga je privoščil v porotni dvorani pred sodiščem. S preračunano umetno advokatsko ogorčenostjo je hotel na vsak način napraviti med sodnimi funkcionarji neko odločno razpoloženje proti našemu listu v prilog obtožencem. Dr. Triller je včeraj pred sodiščem izjavil, da se je v javnosti včeraj napadalo te štiri moše (dr. Triller zagovarja Čada, Mačka, Putriha in Turka), da so izlorabili denar »Glavne« posojilnice za svoje lastne osebne špekulacije in da proti temu protestira. »Temu protestu se je pridružil tudi dr. Neuberger; Mi bi k temu protestu tole dostavili: Gospoda naj vzamejo v roko naš list od torka in naj se prepričata, da razven Turka nobeden izmed dr. Trillerjevih klientov niti imenovan ni, še manj pa, da bi pisali, da so ti moše denar »Glavne« za svoje lastne špekulacije zlorabili. Kdo so tisti špekulantje, katere smo v dotični številki splošno imenovali, dr. Triller dobro ve, še bolj pa državni pravdnik Neuberger, ki piše v obtožnici:

»Glavna posojilnica se ni vodila na korist občinstva, temveč na korist dr. Hudnika in nekaterih njegovih znancev,« in da je posledica, da je imelo »11 dolžnikov izposojenih 3.242.700 K 19 vin., dočim odpade ostanek 604.097 kron 13 vin. na 270 drugih dolžnikov.«

Na drugem mestu zopet pravi, da »v hujše roke denar sploh priti ni mogel«. Če se torej čuti dr. Triller kot plačani zagovornik poklicanega za kake proteste, naj jih kam drugam naslovlja, ne na naš list. Mi smo samo pisali, »da je vse špekuliralo, tako člani načelstva in nadzorstva, posojilojemalci in tudi veliki vložniki«. Nikjer pa ni list pisal, da so vsi člani načelstva in nadzorstva špekulirali. Sicer pa naj špekulira zaradi nas kdo hoče in kakor hoče; mi smo hoteli to pribiti, da se sme špekulirati le z lastnim denarjem. Če se pa z združnim, morajo skrbeti načelstva za drug za varnost tega denarja in morajo biti podučeni o načinu te špekulacije in skrbeti za kontrolo. — Drugi, ki se je te dni v nas zadril, je včerajšnji »Narod«, ki pravi, da »poizkuša« Slovenec na tako nesramen način vplivati na porotnike in jih nahujskati proti obtožencem, da svet kaj takega ni videl. Pri pomnjam, da naš list ni niti črke zapisal ne o sodbi, ne o porotnikih, torej ne more biti o kakem vplivu na porotnike niti najmanjšega govora. Če smo pa označili nekatere ljudi pri »Glavni« za »špekulante«, imamo dovolj vzroka za to; če pa misli »Slovenski Narod«, da so ti moše največji dobrotniki našega naroda, je pa to stvar okusa in pa prav posebnega naziranja o sodbi teh mož. — Kot tretji se je obregnil ob naš list »Jutro«. Ta pravi, da smo obtožnico falsificirali. To je zopet infamna laž. »Jutro« in »Narod« sta res pri-

nesla samo izvleček in markantne stvari izpustila, samo mi smo prinesli obtožnico v celoti. Ti napadi imajo gotov namen; nam je popolnoma vseeno, ali ga dosežejo ali ne. Mi smo si že ustvarili svojo sodbo o »Glavni« posojilnici, kakšno si ustvari porota, je za nas popolnoma irelevantno. Zato nimamo popolnoma nobenega vzroka, da bi kak vpliv izvajali na sodbo porotnikov, še manj pa, da bi imeli kak interes na sodbi teh obtožencev. »Narod« je pač v političnih pravadah proti našemu listu in somišljenikom prinašal cele pole tendenčnih člankov, da bi tako na javnost vplival; razmere med nami in ljubljanskimi porotniki pa so bile vedno take, da je naravnost smešno govoriti o kakem našem vplivanju na porotnike.

+ Državni zbor bo po poročilih došlih z Dunaja sklican 11. julija. Ministrski svet še ta teden določi dan. Poletno državnozbornsko zasedanje bo kratko. Konstituirala se bo zgolj zbornica. Niti to ni gotovo, če poda Bienenrth poleti kako politično izjavo. Prestolni govor bo imel prestolonaslednik. Sobotne avdience grofa Aerenthala, grofa Montecuccolija, grofa Khuena in barona Bienenrtha v soboto pri prestolonasledniku so bile že v zvezi z vsebino prestolnega govora.

+ Potrjen sklep deželnega zbora vojvodine Kranjske. Cesar je potrdil sklep z dne 18. februarja letos, ki dovoljuje občini Celje, okraj Postojna, pobirati 174 odstotno doklado.

— Hrvaški avtomobilisti v Postojni. Člani l. hrvaškega avtomobilnega kluba v Zagrebu so o Binkošti napravili skupen izlet v Postojno. Vozili so v nedeljo 4. t. m. preko Zaprešiča, Brežic, Novoga mesta v Ljubljano, kjer so večerjali v »Unionu« in prenočili. Drugo jutro so se odpeljali v Postojno, nekaj jih je pa obiskalo tudi Bled.

— Nesreča na kolodvoru državne železnice v Trstu. Župnika Berlic in Piber ter soproga župana Jana ranjeni. Včeraj zjutraj se berolinski vlak, ki prihaja v Trst ob 8. uri 50 minut, ni dal ustaviti, ko je pridrdral v kolodvorsko lopo državne železnice in je zadel ob železni steber, ki se nahaja ob koncu tira. Suneč je bil tako močan, da sta se zlomila odbojnika toliko na lokomotivi, kolikor na stebru in je tudi lokomotiva s prvimi dvema kolesi skočila s tira. Toliko prva predprezna kolikor tudi druga lokomotiva sta bili precej poškodovani. Vsled silnega sunka je bilo ranjenih 10 do 12 pasažirjev, a nobeden težko. Najbolj ranjen je bil železniški kontrolor, ki ga je suneč butnil ob steno in se mu je radi tega strgala koža pod očesom. Stroj je vodil gosp. Mihevc, ki so ga takoj zasilili na zapisnik. Vendar smo mi doznali, da je lokomotiva vozila v kolodvorsko lopo kakor navadno in torej gospoda Mihevca ne zadene nikaka krivda, temveč je nesreča nastala, ker je bil stroj nekaj pokvarjen in zavora ni pravilno funkcionirala. Prvi vzrok nesreče je »šparsistem«. Strojevodja predprezne lokomotive je bil prejšnji dan v službi od 5. zjutraj do 11. zvečer, torej celih 18 ur. In če človek gre ob 11. uri zvečer iz kurilnice domov, pač ni mogoče, da bi morebiti kar na komando zaspal. Zjutraj ob 5. pa je dotični strojvodja zopet moral v službo. Torej po 18urni službi 6 ur jako problematičnega počitka. — Tudi mnogi potniki so poškodovani. Od druge strani se nam poroča: Suneč je bil tako silovit, da so nekateri potniki padali po tleh, drugi pa odleteli v stene. Nekaj jih je tudi krvavelo. Med potniki sta bila tudi duhovna svetnika J. Berlic in poslanec J. Piber, prvi je dobil poškodbo na glavi, drugi na obeh rokah. Žena gosp. župana Jana iz Gorij je ranjena na levem kolenu na nogi.

— Akutna gastro-enteritis v Trstu. To bolezen, ki se radi raznih enakih simptomov (grize in bruhanja) imenuje tudi »cholera nostras« nasproti »cholera asiatica«, prvi koleri, je zelo običajna poleti in zlasti nevarna zato, ker strašljivci pri njej takoj mislijo na pravo koleru. Tak slučaj se je pripetil v ponedeljek zvečer v ljudskem prenočišču v ulici Pondares. — Zbolel je 22letni podajač Ivan Caffieri, ki je bil radi previdnosti prepeljan v bolnišnico pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu.

— Novačenju v Škofji Loki. Pri novačenju v Škofji Loki za škofovski okraj so potrdili dne 1. junija med 112 mladeniči 25, dne 2. junija med 104 25 in dne 3. junija med 104 26 mladeničev.

— Milijonska dedščina. List »Neue Freie Presse« z dne 27. oktobra 1876. leta je prinesla na 4. strani pod zgorajšnjim naslovom sledečo novico: »Iz Marzilje se nam piše: Pred večimi leti je umrl na Holandskem neki general tujega pokolenja, brez otrok in družine in brez pravnih dedičev. Njegovo premoženje je bilo znatno

ter se ga je polastila holandska vlada. Zadeva je bila že pozabljena, ko sta naenkrat francoski zunanji minister in nemški državni kancelar obvestila holandski kabinet, da reklamirajo bogato dedščino umrlega generala sorodniki, ki žive v Marzilji in onstran Rena. Holandska vlada ni hotela spočetka ničesar vedeti o tem, zahteve dedičev pa so bile vedno silnejše in holandska vlada se ni mogla tej zadevi nič več odtegniti. Ta zadeva se je zadnji čas tudi uredila. Premoženje, ki ga je zapustil na Holandskem umrl Novak znaša skupno z obresti 159,322.000 frankov, ki so jih dobili dediči. Dedič v Marzilji je 19 letni Georges Martinengo de Novack, ki je bil dijak tamkajšnega liceja; doslej je delal pri svojem stricu, trgovcu z železom in lesom. Prvega januarja 1877. mora holandska vlada izplačati prvi obrok dedščine, namreč 16 milijonov; v 10 letih bo izplačana vsa ostala dedščina.

— Poštni nabiralnik, kakršen bi ne smel biti, imajo na Ježici. Te praznike so zopet pošiljatelj, kakor že večkrat, obležale v nabiralniku, namestu da bi mož, ki ima za to skrbeti, pošiljatelj pravočasno pobral iz nabiralnika. Treba je poskrbeti za red!

— Nagloma je umrl, zadet od kapl glavni urednik »Triester Zeitung« g. dr. Fran Lang v starosti 47 let.

— Slovenca povozil vlak v Ameriki. V Salle, Ill., je povozil vsak Slovenca Josipa Kapša.

— Zopet žrtve neprevidnosti s puško. Posestnik Mihael Blaznik v Zihpolju na Koroškem je prišel z lova domov in je obesil nabasano puško v veži. Kmalu nato je počil strel. Hlapec J. Lentschacher je neprevidno ravnal s puško, ki se je sprožila ter ga je zadel smrtni strel.

Štajerske novice.

§ Zdravnik dr. Sernec med suroveži. Na shodu v Babnem dne 4. t. m. je neki nahujskan pijan hlapec skočil v pristaša S. K. Zveze, strgal iz obraza očali in jih zdrobil ter mu zadal rane na čelu. A tudi dr. Sernec istemu svojemu protigovorniku ni mogel z drugimi argumenti priti do živega, kakor da ga je dejanski napadel. Vprašamo zdravniško kamoro, ali se to strinja z dravniško častjo? Mislimo tudi, da bi v Celju še en zdravnik, katoliško-narodnega mišljenja, prav lahko izhajal!

§ Počasi študira. Zdravnik Sernec je na shodu na Babnem rohnal proti plači duhovnikov in proti denarju za maše. Raje bi se spravil nad odvetniške plače svojih sorodnikov! Pometaj pred svojim pragom! Rekel je tudi, da je štiri leta študiral, predno je dobil vkup »cifre« cerkvenega premoženja. To si pa res dolgo študiral! Koliko let še bi le potreboval, da bi preštudiral, kako voditi dr. Storovo gospodarstvo? Škoda, da ti sodnja ni dala časa! Zato se še tudi slovenske slovce nisi mogel naučiti, ker toliko let za vse rabiš. Drugače ne bi rabil izrazov kakor: »Sklicale smo tota volilni shod itd.« S prav Tvojo slovenščino ti je dobro odgovoril kmet, ki ti je rekel: »Ali ste se prišli »raufat« med nas, pavre.«

§ V celjski okolici so v zadnjem času liberalci sklicali tri shode, na Savi, na Babnem in v Lokrovcu. Na vseh treh so pogoreli s svojimi govorniki vred, Lesničar, zdravnik Sernec, Spindler in — dr. Zdolšek. Na prvih dveh so pristaši S. K. Z. v veliki večini krepko zavračali liberalne napade, na zadnjem so pa sami prevzeli predsedstvo, tako da sta Spindler in dr. Zdolšek predčasno zapustila zborovališče.

§ Slov. kat. akad. tehn. društvo »Zarja« priredi v soboto, 9. t. m. ob 8. zvečer v gostilni »zum Andreas Hofer« III. redni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. čitanje zapisnikov; 2. poročilo odborovo; 3. sprejem novih članov; 4. slučajnosti.

Ljubljanske novice.

SOMIŠLJENIKI

Kdor ni prejel izkaznice, naj jo gre iskat na deželno vlado, vhod iz Simon Gregorčičeve ulice, I. nadstropje, soba št. 32.

Kdor še ni prejel reklamacijam priloženih izpričeval, jih dobi v tajništvu S. L. S. Od jutri, to je petka dalje, do volitve posluje tajništvo S. L. S. (Miklošičeva cesta št. 6, leve stopnice, II. nadstropje, telefon 301) vsak dan od 8. do 1. ure popoldne in od 3. do 8. ure popoldne, nedeljo od 10. do 12. ure. Volivci, pazite, da ima vsaka glasovnica uradni pečat, glasovnice brez uradnega pečata so neveljavne.

Ij Shod volivcev Slovenske Ljudske Stranke se je včeraj vršil v »Ljudskem Domu« v nabito polni zborovalni dvorani in ob velikem navdušenju, ki priča, da so naši volivci pripravljeni nadaljevati boj za končno zmago tudi v Ljubljani. Govore voditelja Vseslovenske Ljudske Stranke dr. Ivana Šu-

steršiča, kandidata Vseslovenske Ljudske Stranke dr. Vinko Gregoriča in deželnega odbornika dr. E. Lampeta so spremljale navdušene ovacije zborovalcev. Obširneje poročilo o tem impozantnem shodu še priobčimo. Iz poročila bodo vsi ljubljanski volivci lahko spoznali, da imajo samo eno pot, ako sodijo z razumom, ne s strastjo — voliti dr. Vinko Gregoriča.

Ij VI. Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu, ki je bila ravno odprta, ostane odprta do srede meseca julija. Da se privabi večje število obiskovalcev, srečale se bodo, v slučaju, da dosežejo prodane vstopnice število 3000, tri darila, obstoječa iz treh izvršnih umotvorov. Ker služijo vstopnice enočasno kot srečke, se prosi obiskovalce, da jih blagovolijo shraniti.

Ij VI. Umetniška razstava. Kupljeni ste bili na dan otvoritve slike: »Ob Idrijci« Iv. Vavpotiča in »Morje« H. Gerbiča.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani vabi k blagoslovitvi društvene zastave dne 11. junija 1911. V nedeljo, dne 11. junija, ob 9 uri popoldne sv. maša v cerkvi sv. Petra. Poje društveni mešani zbor. Ob pol 1. uri dopoldne zbiranje društev pred Ljudskim domom. Ob 1. uri popoldne pozdrav društev pred Ljudskim domom, na kar se sprejeto uvrsti. Točno ob pol 2 uri odhod v župno cerkev po Cesarja Josipa trgu, Poljanski cesti. Skofji ulici, Sv. Petra cesti. Ob 2. uri slavnostni cerkveni govor. Nato blagoslovi društveno zastavo pred gospod župnik Fr. Pavlič. Po cerkvenem opravilu se uvrste društva v sprevod, ki gre nato po Svetega Petra cesti, Resljevi cesti in Komenskega ulici v Rokodelski dom, kjer se vrši veselica na vrtu in v vseh prostorih doma. — Spored veselice: 1. godba, 2. petje, 3. srečolov, 4. brežični brzojav, 5. kupleti in drugo. Na vrtu bodo različni paviljoni, izvirna posebnost: udmatski muzej. Pri sprevodu in na vrtni veselici sodeluje slavna domžalska godba. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 40 v. Orli v kroju vstopnine prosti. V slučaju slabega vremena se vrši veselica v vseh notranjih prostorih Rokodelskega doma.

— **Samoumor poslovodje.** Predčerašnjim je odšel iz trgovine trdke Souvan poslovodja trdke Ferdinand Souvan gosp. Franc Urek, ne da bi se vedelo kam. Danes je prišlo poročilo iz Kranja, da se je g. Urek v Kranju obesil. Denarja je imel pri sebi le 16 vin. G. Urek je že dalje časa trpel na živčni bolezni.

Ij Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši jutri v petek od pol 8. zvečer v »Tivoliju«. — Spored: 1. Eilenberg: »Vedno čvrsto«, koračnica; 2. I. Strauss: Overture k operi »Princ Methusalem«; 3. O. Strauss: »Trilala« valček iz opere »Pogumni vojak«; 4. Gounod: »Cvetke ljubljene ve!...« Pesem iz opere »Faust«; 5. Wagner: »Kramarjeva pesem in zbor mornarjev iz opere »Večni mornar«; 6. Morena: »Telefunken«, potpourri.

Ij Zopet kolo ugrazeno. Danes jutraj je bilo v starem vojaškem skladišču ukradeno zidarskemu polirju g. Ivanu Kramarju že obrabljeno kolo »Preciosa« vredno okoli 60 K. Kolo je črno pleskano in nima desnega korkovega ročja. Polcija je tatu nekemu 15 letnemu dečku že na sledu.

Ij Čegava je ročna torbica. Pri aretaciji nekega 13 letnega dečka je policija odvzela sivo ročno torbico pumpaduro v kateri je bila prazna vinska steklenica in nož. Lastnica naj se zgleda na policiji.

Ij Zblaznela je v Gradišču štev. 5 kuharica Marija Kumelj in sicer tako močno, da so jo morali na odredbo z rešilnim vozom odpeljati v deželno blaznico.

Ij Neprevidna kolesarja. Včeraj je delavec Fran Rupnik po Tržaški cesti tako neprevidno vozil, da je zadel 13 letno šolsko učenko Angelo Sokličovo in jo na desni roki telesno poškodoval. — Tudi po Poljskemu nasipu je nek kolesar tako neprevidno dirjal, da je zadel in podrl 5 letnega Friderika Jordana ter ga istotako znatno telesno poškodoval.

Ij Poročil se je gospod Jakob Pire, paznik prisilne delavnice z gospodično Slavico Luker, delavko tobačne tavarne in požrtvovalno članico naših društev. Bilo najsrečnejše!

Ij Umrlj so v Ljubljani: Uršula Cedičnik, pomožna usmiljenka, 41 let. — Silva Kosmač, postrežkova hči, 5 let. — Marija Rožanc, hiralnica, 72 let. — Marija Langus, zasebnica, 77 let. — Rudolf Lichtenegger, c. in kr. pešec, 22 let. — Ivan Trobec, poljski delavec, 29 let. — Ivan Schmidt, godec, 18 let. — Barbara Pečan, delavka, 55 let. — Marija Zabukovec, delavčeva hči, šest let. — Valentin Bukovnik, občinski ubožec, 52 let. — Albina Lampret, de-

lavčeva hči, 2 let. — Ivana Kunauer, posestnikova hči, 3 leta. — Neža Zajc, krovčeva žena, 73 let. — Helena Nograšek, hči užitninskega paznika, šest tednov.

Nadaljevanje obravnave o „Glavni“ posojilnici.

Revizor liberalne Zadrzne Zveze v Celju.

Miloš Stibler, revizor Zadrzne Zveze v Celju, je revidiral Glavno posojilnico 3. in 4. marca 1910. Prečita se tozadevno revizijsko poročilo, ki pravi med drugim, da je bilanca za leto 1909. pravilno sestavljena, knjigovodstvo v vzornem redu in da se upravni svet in uradništvo vestno trudijo za proseg posojilnice. — Glede kredita Glavne posojilnice pri Zadrzni Zvezi v Celju izpove isto kakor prejšnje priče. Pove tudi, da se je v knjigo dolžnikov v dobro vpisalo Glavni posojilnici 100.000 K, še isti dan pa teh 100.000 K vpisalo v knjigo vlog.

Predsednik: Ali ste pri reviziji kaj vprašali glede dvomljivih terjatev?

Stibler: Rogl je izjavil, da so vsa posojila popolnoma varna. V seji Zadrzne Zveze sem poročal, da so nekatera posojila jako dvomljiva, nakar se je sklenilo, da mora Glavna posojilnica ta posojila takoj izterjati. V isti seji se je odpovedalo tudi Glavni posojilnici 200.000 K. — Takrat je bil še Jošt v Celju. Jošt je odšel, denar se pa ni iztirjal.

Dr. Frlan: Vi ste revidirali Glavno posojilnico. Ali se niste nič informirali glede varnosti velikih posojil? Ali zadostuje, da se revizor zanese na zadržila funkcionarjev.

Stibler: Zadostuje.

Druge priče.

Priča dr. Brumen, odvetnik v Ptuj, je vložil svoječasno proti Glavni posojilnici ovadbo na deželno sodišče. V Ljudski posojilnici v Ljubljani je imel na dveh knjižicah vložnih 11.416 kron 10 vin. Slišal je, da Ljudska posojilnica slabo stoji. Poleg tega se je tudi zanesel na reklamo po listih za Glavno posojilnico. Poslal je dotični dve hranilni knjižici Glavni posojilnici z naročilom, naj jih realizira in pri lastnem zavodu naloži. Pridruži se kazenskemu postopanju kot zasebni udeleženec.

Dr. Neuberger: Ali vzdržujete še izraz, da je to »pravica goljufija«, kakor ste napisali v svoji ovadbi?

Dr. Brumen: Po sedanjem čisto gotovo.

Priča Mally Rihard, načelnik posojilnice v Trzinu pove, da je vsled pisma Glavne posojilnice, v katerem se obetajo 5½%, naložila posojilnica nad 6000 K.

Bistveno isto izpovedo tudi priče Josip Šter, načelnik zadruge »Lastni dom« v Trzinu, Friderik Pehani, nadučitelj in predsednik posojilnice v Trebnju, Franc Kerin, tajnik občinske hranilnice v Krškem in Martin Zadnik, nadučitelj v Trnovem za posojilnico v Ilirski Bistrici.

Prečita se tudi izpoved ravnatelja Lapajnet v Krškem.

Med zasliševanjem teh prič je prišlo med državnim pravdnikom in dr. Novakom do ostrega konflikta, ker je državni pravdnik rekel, da je ves ta denar vržen v vodo. Dr. Novak je proti temu protestiral in se pri tem opiral na neomejeno jamstvo, nakar mu je državni pravdnik rekel: »Vi gotovo ne boste plačali.« Končal je ta prepir predsednik Pakj z besedami: »Jaz ne dopustim takih razgovorov.«

Priča Avguštin Nadilo, pos. tajnik v Škofji Loki izpove, da je Jošt odsvetoval nalagati denar pri Glavni posojilnici, češ da ni varen, ker se preveč spekulira.

Alojzij Zerjav iz Rateč na Gorenjskem je imel pri Kmečki posojilnici na Vačah naloženih 5200 K. Ker se mu tu denar ni zdel varen, ga je naložil pri Glavni posojilnici. Vsega skupaj ima za terjati od Glavne posojilnice 12.500 kron.

Nato je predsednik razpravo prekinil ob 1. uri popoldne. Nadaljuje se ob štirih.

Popraviti moramo poročilo o porotnikih. Porotnikov je vseh 14, med temi dva namestnika in to sta J. Kianta iz Londa in Ivan Zelen, trgovec iz Senožeč. Med glavnimi porotniki je tudi g. Leonhard Del-Linz, trgovec in posestnik iz Razdrtega. — V današnjem poročilu naj se pri zaslišanju Patricha pravilno čita: V gozdu je bilo 97.000 kubičnih metrov lesa.

Razne stvari.

Razstava bolgarskih ženskih umetnin se je 1. t. mes. otvorila v Pragi.

43 uradniških hiš sezida v Zagrebu Društvo javnih uradnikov. Dotični svet v Vlaški ulici prodaja občina društvu po 23 K kvadratni meter.

28 Maderovih nasprotnikov ustreljenih. V Tuscoy so ustrelili 28 Maderovih nasprotnikov.

Ravnatelj inomoške vseučilišne knjižnice ponesrečil na planinah. Ob binkoštih je ponesrečil na planinah knjižničar inomoške vseučiliške knjižnice dr. Hittmair. Padel je z neke skale 100 m globoko in se ubil.

— **Sneg v Rusiji.** V okrožju Harkova že dva dni sneži, v Belgorodu je pa tak mraz, da vse zmrzuje.

Kolera nastopa svoje smrtonosno potovanje. V Mali Aziji divja v Samsunu in v Snureni. Kako je v Italiji, nihče ne zna, ker italijanski brzojavni urad inhibirajo brzojavke o koleri. V Laškem pri Celju so že tudi obbolele tri osebe na sumljivih znakih kolere. Zdravniki sodijo, da gre za »Cholera nostras«. V tržaškem municipiju je profizik izjavil, da je obbolelo v Benetkah že 31. majnika na koleri 31 oseb.

Zaprti italijanski dijaki na Dunaju. Dunajska policija je obsodila 22 italijanskih dijakov, ki so demonstrirali pred naučnim ministrstvom na tri dni zapora.

57 kratni morilec. V neki ruski vasi so zaprli nekega hudozelca, ki je priznal, da je umoril 57 ljudi.

Zaklad v mravljišču. V gozdu Hasli, Hanover, so našli delavci v nekem mravljišču skritih 150.000 mark.

Na križ pribita so dobili carinski stražniki nekega moškega in žensko. Pribita sta bila na malem plavu, ki je plul po Volgi.

TURŠKI PORAZI V ALBANIJI.

Iz Bagdada se poroča, da so se uprli Irakarabci. Prekinjen je promet med Korno, Nazrieno in Semavo.

Telefonska in brzojavna poročila.

KOLERA V CELJU.

Dunaj, 8. junija. Z ozirom na poročila iz Celja, da je ondi oboel na sumljivih znakih kolere neki iz Gradca došli asistent, katerega so takoj poslali v izolacno bolnico, da je bakteriološka preiskava dejektiv v Gradcu imela negativen uspeh, da sta na sličnih pojavih oboleli v Celju še dve osebi in ena oseba v Laškem trgu, se uradno poroča, da so vesti o koleri v Celju neresnične.

VELIKANSKI POTRES V MEKSIKI.

Meksiko, 8. junija. Tu sta dva potresna sunka napravila nepopisno škodo. Zadnja poročila govore že o 200 mrtvih in mnogo težko ranjenih. Pri potresnih sunkih se je zemlja razpočila, žice električne razsvetljave so se potrgale in je v mestu nastala popolna tema, plinove cevi so počile, plin je silil na površje ter se je dogodilo mnogo strašnih eksplozij. Na stotine hiš je razrušenih, med drugimi narodna palača in slavna cerkev sv. Dominika. Ko se je prvokrat potreslo, je prebivalstvo spalo. Nastala je strašna panika. Podrla se je tudi topničarska vojašnica. Doslej so v razvalinah topničarske vojašnice našli 70 mrličev. Ljudstvo je bežalo v cerkve in klicalo, da je to kazen, ker je predsednik Diaz moral bežati. Nekaj ur pozneje je pa velik del občinstva že pozabil na strah. Ob 12 je imel vodja vstašev Madero vhod v mesto. Pol milijona ljudi je stalo na cestah in klicalo »Eviva Madero«. Madero se je podal v svoje stanovanje. (Potresni sunek v Meksiki sta zabeležili tudi potresni opazovalnici v Ljubljani in Pulju. Ured.)

ROP NA DUNAJU.

Dunaj, 8. junija. Tu je bila napadena, oropana in težko poškodovana prostitutka Rosa Ertl. Storilec 24letni bolniški strežnik Martin Kovač je bil prijet, ko je poskušal prodati ukradene stvari.

AMRUŠ ODLIKOVAN.

Zagreb, 8. junija. Oddelni predstojnik dr. Amruš je odlikovan z redom železne krone III. vrste.

ROUVIER UMRL.

Pariz, 8. junija. Tu je umrl bivši ministrski predsednik Rouvier. Bil je velik finančni talent.

AVTOMOBIL UBIL 16 OSEB.

Lizbona, 8. junija. V Lizboni se je zaletel avtomobilni omnibus, ki je vozil 60 oseb, z velikim privatnim omnibusom. Šofer in 15 oseb je bilo na mestu mrtvih, 10 oseb je smrtnonevarno ranjenih.

Mnenje gospoda dr. G. Stamatoffa. Slivno.

Gospod J. Serravallo!

Trst.

Med poizkusi, izvršenimi v Vašim Serravallovim Kina vinom z železom je nekaj slučajev, katere je vredno, da objavim. Pripisal sem Serravallovu Kina vino z železom gospé, ki je trpela na malokrvnosti, ki je tožila za glavobolom in breztečnostjo. Posledice so bile: probujenje teka, izgin bolečin v glavi in splošno izboljšanje. Drugi slučaj se tiče deklice sedmih let, šibke, rekonvalescentne po difteriji in malokrvne. Posledice so bile: splošno izboljšanje, probujenje teka, povrnitev rdečice na ustnicah, ki so bile poprej blede. Na splošno se dosežejo s Serravallovim Kina vinom z železom jako lepi uspehi in jaz sem z njim popolnoma zadovoljen.

Slivno, 12. oktobra 1909.

Dr. G. Stamatoff.

Več čevljarških pomočnikov in enega učenca sprejme JOSIP KOLMAN na Bledu.

1838

Pozor!

Poroča se, da ima **Ferdo Motnikar, urar in trgovec** v zalogi birmanska darila po tovarniški ceni in sicer:

Srebrna ura, na kamnih tek. od K 8—napr.	
Srebrna verižica „ „ „ „ „ „ „ „	1-60 „
Srebrni obeski po „ „ „ „ „ „ „ „	—50 „
Srebrna ovratna verižica „ „ „ „ „ „ „ „	1-60 „
Niklasta ura na kamnih tek. „ „ „ „ „ „ „ „	5-60 „
Niklasta verižica z obeskom „ „ „ „ „ „ „ „	—60 „

Na prodaj je mnogo prstanov zlatih, double, srebrnih itd. Vsako blago je na c. k. finančnem punčnem uradu puncirano. Za dobro blago se jameči! Za obilen obisk se priporoča

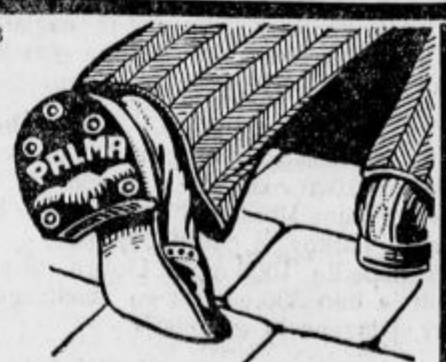
FERDO MOTNIKAR
urar in trgovec v Zagorju ob Savi.

V najem se odda s 1. julijem t. l. dobro idoča

gostilna „pri Fortuni“
v Litiji. — Vse drugo se izve pri gosp. F. Berdais-u v Litiji.
1839

1823

Nosim in kupujem samo pristne Palma-gumijeve pete!

H. SUTTNER urar prva največja domača tovarniška var. „IKO“
exportna trgovka ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.
Ljubljana Mestni trg

Grafenauer: **Zgodovina novejšega slovenskega slovstva, II. del.** — Doba narodnega prebujenja leta 1848—1868.

Občutno pogrešani in tako težko pričakovani drugi del Grafenauerjeve slovstvene zgodovine je skoro dotisnjen ter izide koncem prihodnjega tedna. Tega je gotovo najbolj veselo podpisano založništvo samo, ker se je moralo doslej dan za dnem izgovarjati in vsestransko opravičevati; prihajalo je namreč vsaki dan nešteto vprašanj po drugem delu.

Vešči bralec pa bo, ko bo prebiral knjigo, ki obsega okrog 480 strani, takoj že sam izprevidel, da ima v roki delo, ki je zahtevalo preobilo študij in ogromnega duševnega truda in napora; poleg tega je bilo pa tudi tehnično delo samoposebi precej zamudno in je potrebovalo dokaj časa.

Pričujoči drugi del obravnava dobo narodnega prebujenja — ali kakor smo jo tudi navajeni zvati — Bleiweisovo dobo, eno najzanimivejših razdobj v našem narodnem, kulturnem in slovstvenem življenju.

Boj za biti ali nebiti v narodnem oziru je glavni znak te dobe in ta boj je vtisnil svoj pečat tudi književnosti, predvsem pa naziranj o slovstvu in njegovih nalogah.

Celo delo je razdeljeno tako-le: Poitični in kulturni pregled; slovstvene razmere; starejši pisateljski rod; začetniki novega časa; Fr. Levstik, Simon Jenko in mlajši pisateljski rod; kratek pregled znanstvene proge.

II. del bo gotovo še bolj kakor I. del vzbudil vseobče zanimanje ter bo dobro došel vsem Slovencem, ki se žele podrobneje seznaniti in natančneje proučiti to zanimivo dobo našega slovstva.

Knjiga bo na razpolago broširana in v celó platno vezana. Ker dragocene knjige podpisano založništvo ne bo pošljalo na ogled, naj blagovolijo p. n. naročniki pravočasno prijaviti svoja naročila, katera sprejema:

»Katoliška Bukvarna v Ljubljani«.

»KATOLIŠKA BUKVARNA«
v Ljubljani

priporoča za praznik presv. Rešnjega Telesa in njega osmino našim cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Kimovec Fran: **Rihar renatus.** Part. 3 K, posamezni glasovi po 40 h. Obsega več raznih napevov, med temi tudi sedem evharističnih himen z latinskimi in slovenskimi besedilom. Te zelo lepo harmonizirane Riharjeve himne izbornu služijo pri štirih postajah med procesijo na praznik presvetelega Rešnjega Telesa.

Foerster Anton: **12 Pange lingua — Tantum ergo** za mešan zbor. Part. 1 K 80 h, glasovi a 50 h.

Mihelčič Alojzij: **Laudes Eucharisticae** za mešan zbor. Part. 1 K.

Hladnik Ignacij: **Pange lingua** et IV hymni ad processionem in festo S. Corporis Christi ad IV voces inaequales. Part. 50 h.

Goller Vincenc: **12 Pange lingua** za mešan zbor. Part. 2 K 04 h, pos. glasovi a 24 h.

Hladnik Ignacij: **Laudes Eucharisticae.** 5 evharističnih himen. Part. 1 K.

Foerster Anton: **10 evharističnih pesmi** za mešan zbor. Part. in 4 glasovi 3 K 50 h, pos. glasovi a 40 h.

Hribar P. Angelik: **Obhajilne pesmi.** Part. in 4 glasovi 3 K 60 h, posamezni glasovi a 40 h.

Grum Anton: **Cerkvena pesmarica** za Marijine družbe. I del za štiriglasni moški ali ženski zbor. Part. 2 K.

Foerster Anton: **Cantica sacra I. del.** Drugi popravljeni natis za štiriglasni moški ali ženski zbor. Part. 2 K 40 h.

Chlondowski dr. Anton: **Tantum ergo** za triglasni moški ali ženski zbor z orglami. Part. 50 h, pos. glasovi a 10 h.

Vse te navedene kakor tudi druge skladbe se dobivajo in naročajo v »Katoliški Bukvarni v Ljubljani«.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 7. junija.

Pšenica za oktober 1911 11'64
Rž za oktober 1911 9'30
Oves za oktober 1911 7'30
Koruza za julij 1911 6'93

Tvrška Franc Ksav. Souvan v Ljubljani javlja
žalostno vest, da je njen dolgoletni zvesti sotrudnik, gospod

Franc Urek

poslovodja

preminul. 1840

Blag mu spomin.

Zahvala.

1835

Potrli vsled prebriske izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega nepozabnega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Bogdana Oblaka

se ne moremo zahvaliti vsakemu posebej. Izražamo torej tem potom za mnoge dokaze ljubeznivega sočutja, kakor tudi za častno število spremstva pri pogrebu našo najiskrenejšo zahvalo.

Dolenji Logatec, 7. junija 1911.

Žalujoči ostali.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
7	9. zveč.	740.0	19.0	sl. szah.	jasno	
8	7. zjut.	739.7	14.9	sl. svzh.	jasno	0.0
	2. pop.	736.6	27.5	p. m. jzah.		

Srednja včerašnja temp. 18.9° norm. 16.8°.

Kurzi efektov in menjic.

dne 7. junija 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	92.35
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	92.35
Skupna 4.2% papirna renta, februar—avgust	96.25
Skupna 4.2% srebrna renta, april—oktober	96.25
Avstrijska zlata renta	116.70
Avstrijska krona renta 4%	92.30
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	81.20
Ogrska zlata renta 4%	111.90
Ogrska krona renta 4%	91.30
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	80.20
Delnice avstrijsko-ogrske banke	19.25
Kreditne delnice	643.50
London vista	239.85
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117.37 1/2
20 mark	23.48
20 frankov	19.—
Italijanski bankovci	94.50
Rubli	2.53 3/4

V POUK v kako trgovino z mešanim in manufakturnim blagom, želi vstopiti 15 let stara 1836

deklica

najraje v Ljubljani. Ponudbe je pošiljati pod »Poste restante« 1111, Dol. Logatec, do 22. tega meseca

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. 13. zvezek ljudske knjižnice. K 2-20, vezano K 3-20. — Navedena povest je istinito biserna povest, ki bo bralca privezala nase z neodoljivo silo in se mu po svoji krasni vsebini neizbrisno vtisnila v spomin.

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. K 3.—, elegantno vezano K 4.—. — Ze dolgo smo občutno pogrešali točnega navodila za olikano in oglašeno vedenje v družbi, kajti ne le naše ljudstvo, temveč tudi izobraženec mora imeti vočkrat pri roki zanesljivega svetovalca, kako mu je pri tej in oni priliki v družabnem življenju nastopati, da se ne zameri in ne pride v zadrego. Tej potrebi bo ta knjiga v vsakem oziru odpomogla.

Sociologija. Spisal dr. A. Ušeničnik. K 8-50, vezano K 10-80. — Celo veliki narodi nimajo dela, ki bi se moglo po znanstveni temeljnosti in obsežnosti ter po strokovni popolnosti meriti z navedenim delom našega domačega učenjaka. Dr. Ušeničnikovo sociologijo smemo s ponosom uvrstiti med najodličnejša dela svetovne znanstvene literature.

Poezije Anton Medved-ove. I. del K 3-80, elegantno vezano K 5.—; — II. del K 4.—, elegantno vezano K 5-40. Poezije Medvedove, ki je pač ena naših najkrepkejših in najizrazitejših pesniških individualnosti, so v kras vsakemu slovenskemu domu.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: **Razporoka.** Pavel Bourget. — Kalan. Roman. K 2.—, vezano K 3.—.
2. zvezek: **Stepni kralj.** Lear. Ivan Turgenjev. Povest. K 2-40, vezano K 3-40.
3. zvezek: **Stráža.** Fran Virant. — Boleslav Prus. Povest. K 2-40, vezano K 3-40.
4. zvezek: **Ponižani in razžaljeni.** F. M. Dostojevskij. — Vladimir Levstik. Roman v štirih delih in z epilogo. K 3.—, vezano K 4-20.
5. zvezek: **Kobzar.** Taras Ševčenko. — Josip Abram. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovem življenjepismu. K 2-40, vezano K 3-60.
6. zvezek: **Mož Simone.** Champol. — V. Levstik. Roman. K 1-40, vezano K 3.—.
7. zvezek: **Hajdamaki.** Taras Ševčenko. — Josip Abram. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamakiščin. (Kobzar II. del.) Broširano K 1-50. (VI. in VII. zvezek skupno K 3-40, vez. K 4-50.)
8. zvezek: **Dolina krvi.** (Glenanar.) A. Sheehan. — Fran Bregar. Povest iz irskega življenja. K 4-20, vezano K 5-80.
- Kacijanar. Anton Medved. Tragedija v petih dejanjih. K 1-40, vezano K 2-40.
- Roma. Silvij Sardenko. Poezije. K 2.—, vez. K 3-20.
- Andrej Hofer. Tirolski junak. Fran Rihar. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko (18 moških, 4 ženske vloge). K —80, deset izvodov K 5.—.
- Črna žena. Povest iz domače zgodovine. K 1-40, vezano K 2.—.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: **Znamenje štirih.** Conan Doyle. Londonska povest. K —60, skupaj vezan z II. zvez. K 1-80.
2. zvezek: **Darovana.** Alojzij Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —60, skupaj vezan s I. zvezkom K 1-80.
3. zvezek: **Jornač-Zmagovač.** Henrik Sienkiewicz. — Fran Virant. Povest. — **Med plavci.** Artur Achleitner. Povest tirolskega gorskega župnika. K —60, skupaj vezan s VI. zvezkom K 1-40.
4. zvezek: **Malo življenje.** Dr. Fran Detela. Povest. K 1.—, vezano K 1-90.
5. zvezek: **Zadnja kmečka vojska.** Avgust Senoa. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 1-60, vezano K 2-60.
6. zvezek: **Gozdarjev sin.** Fran S. Finžgar. Povest. K —20, skupno vezano s III. zvezkom K 1-40.
7. zvezek: **Prihajač.** Dr. Fran Detela. Povest. K —90, vezano K 1-70.
- Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobno in težavami ter nam predločuje ljudstvo resnično tako, kakršno je.
8. zvezek: **Pasjeglavlci.** Alojzij Jirasek. Zgodovinska povest. — **Kristusove legende.** 1. Vodnjak modrih mož. — 2. Betlehemske detece. — 3. Sveta noč. — 4. Beg v Egipt. — 5. V Nazaretu. — 6. V templju. — 7. Taščica. —

8. Naš gospod in sveti Peter. K 2-20, vezano K 3-20.

Velika zgodovinska povest kmečkega punta na Češkem.

9. zvezek: **Alešovec, Kako sem se jaz likal.** I. del. K 1-20, vezano K 2.—.
10. zvezek: **Isto II. del.** K 1-20, vezano K 2.—.
11. zvezek: **Isto III. del.** K 1-20, vezano K 2.—.
12. zvezek: **Dolžan, Iz dnevnika malega poredneža.** K 1-40, vezano K 2-30.
13. zvezek: **Haggard, Dekle z biseri.** K 2.—, vezano K 3-20.

Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo. Andrej Kalan. Nova zbirka. I. zvezek. K —80.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) J. Spillmann J. D. Zgodovinski roman. 2 dela. K 3-80, vezano K 5-40.

Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih (6 moških in 1 ženska vloga). K —50, pet izvodov in več po K —35.

Posebno za mladeniška društva pripravna igra polna navdušenja za krščanska načela. **Slovanska apostola.** Sardenko. Zgodovinska igra. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-20.

Slomšek o sv. Cirilu in Metodu. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1.—.

Krek. Turški križ. (Igra v štirih dejanjih.) — **Tri sestre.** (Igra v treh dejanjih.) K 1.—, 10 izvodov K 8.—.

Vsebinska obeh, za mešane vloge prirejenih iger, je tako zanimiva ter za oder tako silajno prirejena, da se bodeta radi svoje lahke uprizorljivosti gotovo kmalu osvojili naše ljudske odre.

Zbirka ljudskih iger; dosedaj 11 zv. po K —80.

Ta zbirka je zlasti za naša izobraževalna društva, pa tudi za druge odre ljudskega in diletanškega značaja neobhodno potrebna; igre se dajo vse brez posebnih pripomočkov lahko uprizoriti.

Vsebinska:

1. zvezek: se začasno ne dobi.
2. zvezek: 1. Vedeževalka. Gluma in enem dejanju. (6 moških vlog.) — 2. Kmet-Herod ali gorje mu, ki pride dijakom v roke! Burka s petjem v dveh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Zupan sardamski ali Car in tesar. Veseloigra v treh dejanjih. (10 moških vlog.) — 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih za dekleta. (5 ženskih vlog.) K —80.
3. zvezek: 1. Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganstva v Rimu. Igra v petih dejanjih. (10 moških oseb.) — 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. (11 moških vlog.) — 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. (12 ženskih vlog.) K —80.
4. zvezek: 1. Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tišek. Veseloigra v dveh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Vaški skopuh. Igrokaz v treh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Novi zvon na Krtinah ali srečna sprava. Selska igra v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 4. Zakleta

soba v gostilni pri „zlati goski“. Burka v enem dejanju. (6 ženskih vlog.) K —80.

5. in 6. zvezek: 1. Garcia Moreno. Zaloigra v petih dejanjih. (16 moških vlog.) — 2. Krčmar pri zvitem rogu. Burka v enem dejanju. (5 moških vlog.) — 3. Kukavica modra ptica ali boj za doto. Veseloigra v štirih dejanjih. (8 ženskih vlog.) — 4. Sveta Cita. Slika iz njenega življenja v treh dejanjih. (9 ženskih vlog.) — 5. Pri gospodi. Zaloigra v dveh dejanjih. (5 ženskih vlog.) — 6. Črevljar. Veseloigra v treh dejanjih. (6 moških vlog.) — 7. Kmet in fotograf. Komičen prizor. (3 moške vloge.) — 8. Kovačev študent. Burka. (6 moških in 1 ženska vloga.) K 1-60.

7. in 8. zvezek: 1. Sinovo maščevanje ali spoštuj očeta. Igrokaz v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Za letovišče. Burka enodejanska. (12 moških vlog in 2 otroka.) — 3. Občinski tapček. Veseloigra v treh dejanjih. (13 moških vlog.) — 4. Dve materi. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. (12 ženskih vlog.) — 5. Nežka z Bleda. Narodna igra v petih dejanjih. (19 ženskih vlog.) — 6. Najdena hčla. Igra za ženske vloge v treh dejanjih. (9 ženskih vlog.) K 1-60.

9. zvezek: 1. Na Betlehemske poljanah. Božična igra v treh dejanjih. (9 moških vlog.) — 2. Kazen ne izostane. Igra v štirih dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Očetova kletev. Igra v treh dejanjih. (16 moških vlog.) — 4. Čašica kave. Veseloigra v enem dejanju. (8 ženskih vlog in dva otroka.) K —80.

10. zvezek: 1. Fernando strah Asturije ali izpreobrnjenje roparja. Igrokaz v treh dejanjih. (11 moških vlog.) — 2. Rdeči nosovi. Burka v enem dejanju. (7 moških vlog.) — 3. Zda gre sem, zda pa tja. Burka v enem dejanju. (5 moških vlog.) — 4. Poštna skrivnost ali začarani pismo. Burka v enem dejanju. (7 moških vlog.) — 5. Strahovi. (3 ženske vloge.) K —80.

11. zvezek: 1. Večna mladost in večna lepota. Igrokaz v treh dejanjih. (14 ženskih vlog.) — 2. Repoštev, duh v krkonoskih gorah ali vsega je enkrat konec. Carobna burka v petih dejanjih. (9 moških vlog.) — 3. Prepirljiva sosedala ali boljše je kratka sprava kot dolga pravda. Burka v enem dejanju. (4 moške vloge.) K —80.

12. zvezek: (Za moške vloge: Izgubljen sin. V ječi. Pastirci in kralji. — Za ženske vloge: Ljudmila, Planšarica.) K —80.

13. zvezek: (Za ženske vloge: Vestalka. Smrt Marije Davice. Marijin otrok.) K —80.

14. zvezek: (Za ženske vloge: Junaška deklica. Devica Orleanska. — Za moške vloge: Sv. Boštjan. — Za otroške vloge: Materin blagoslov.) K —80.

15. zvezek: (Za ženske vloge: Fabiola in Neža. — Za moške vloge: Turki pred Dunajem.) K —80.

Navedene igre so si vsled lahke uprizorljivosti in krasne vsebine v najkrajšem času osvojile vse naše domače odre.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v knjižarni „Iirija“ v Kranju in v. Krajec nasl. v Novem mestu.

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda. 1471 Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Ali ste pridobili „Slovenca“ kakęga novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

1507

Hiša

podobna vili, enonadstropna, s šestimi sobami, z lepim vrtom v Rožni dolini št. 217, tik Ljubljane, ležeča naspr. peka se prod.

Hiša

1779

na prodaj z osmimi sobami. Več se poizve v Rožni dolini št. 84.

Hotel Union na Dobrni

se odda v najem s 1. oktobrom t. l. event. tudi mesnica. V hotelu „Union“ je avtomobilna postaja proge Dobrna-Celje. Vpraša se pri načelništvu hranilnice in posojilnice na Dobrni. 1784

V najem se odda

1780

enonadstropna hiša

v Konjušni ul. št. 11. V hiši se nahaja lepo stanovanje z dvema sobama, kuhinjo, hranom in vrtom. Poizve se pri mesarju Putrihu na Dolenjski cesti.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železniška postaja Straža-Toplice. Akratov vrelec 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, ischias, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separata kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno

1421 8

zdraviliška uprava.

I. Vecchiet

zlatar v LJUBLJANI, nasproti glavne pošte

priporoča svojo trgovino vsakovrstne

zlatnine

ter precizijskih žepnih ur.

Lastna delavnica

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmjerne. — Solidna in re- elna postrežba. Popravila točno.

2714

Pozor!

1776

Prevzame se stara, dobro upeljana mešana trgovina

v večjem kraju na Slovenskem; natančne podatke, koliko prometa, koliko zaloge in plačilni pogoji, naj se pošljejo na upravništvo pod »Trgovca 101«.

Ime:

R. Miklauc

Ljubljana

592

bodi vsakemu znano pri nakupu blaga za obleko in perilo.

Dobro ohranjen

1828

stroj za izdelovanje drož

z vso opravo vred se po nizki ceni prod. Poduk za izdelovanje ter druga potrebna navodila brezplačno.

Ponudbe naj se pošljejo pod šifro »Obstanek zagotovljen« upravništvu »Slovenca«.

Keglj in kroglice

za kegljanje, tudi pristni

Lignum sanctum

les, kroglice za ba-

lin, vrtn klop in

mize

1652

za zlaganje, v veliki zalogi pri

Štefan Nagy

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5.

Proda se iz proste roke v Kamniku na Kranjskem — enonadstropna

= hiša =

1825

v kateri se izvršuje gostilniška obrt. Poleg hiše je velik senčnat vrt, vrt za sočivje in njiva, prostorno gospodarsko poslopje, velike kleti in vse pritikline. Natančneje se poizve pri posestnici gospe Mariji Fischer v Kamniku, Graben št. 33.

Vprašajte Vašega zdravnika!

Salzschlirfski

Bonifacijev vrelec

zdravi trganje

in temu sorodne prikazne bolezni.

Nedosežen v svojem učinku.

Glavna zaloga v Ljubljani: Mih. Kastner in

A. Šarabon.

Natančneje prospekte, pri-

znajka itd., zastonj od

Rosanis & Winter

Dunaj II., Czerningasse št. 23.

Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in pro-

1198 dajalnah mineralnih voda.

Št. 17911.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski naznanja, da se bodo počenši s 1. junijem 1911 vsak četrtek popoldne ob 3. uri brezplačno stavile koze v veliki dvorani Mestnega doma. Vabijo se vsi stariši, kojih otroci še niso cepljeni, da prineso te k cepljenju in k pregledu cepljen- cev, ki se vrši teden kasneje na istem kraju in ob istem času. Pri pre- gledu izroče se tudi spričevala o cepljenju, ter bodi posebno še po- vdarjeno, da se v smislu ministerijalne naredbe zahteva pri sprejemu otrok v ljudsko šolo spričevalo o vspešno cepljenih kozah.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 30. majnika 1911.

Za oskrb. občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. dež. vlade svetnik

Laschan I. r.

1823

Žvepleno zdravilišče Varaždinske toplice (Hrvaško)

Železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja. Nov zdraviliški hotel z elektr. razsvetljavo.

staroznana radioaktivna žveplena kopelj + 58° C

1781

priporočljiva za

itd. Pitna zdravilišča za bolezni

trganje, revmo, išija v vratu, krlju, prsih, jetrah, že-

lodu in črevesih. Elekt. masaža, blatne, oglj. kisl. in solne kopelji.

Odprto celo leto. Moderni komfort. Novi hoteli. Krasna okolica.

Vojaška godba. Prospekti zastonj od zdraviliškega ravnateljstva.

Št. 17759.

Razglas.

Zaradi oddaje betonskih in ključarskih del pri napravi ograje okoli stavbišča državne obrtne šole v Ljubljani, vršila se bode dne 10. junija 1911 ob 10. uri dopoldne

javna pismena razprava

pri mestnem magistratu v pisarni mestnega stavbnega urada.

Kolkovane in z 5 % vadijem, določenim na podlagi ponujane skupne svote opremljene ponudbe, v katerih je navesti enotne cene in preračunjene skupne zneske v številkah in besedah, vročiti je do določenega časa draž- binske komisiji.

Na ponudbe, katere bi ne odgovarjale razpisnim določbam in take ki bi se pogojno glasile prepozno in naknadno vložene bile, se ne bodo oziralo. Mestni magistrat si pridržuje pravico oddaje del tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

Proračun, načrti in pogoji razgrnjeni so v pisarni stavbnega vodstva v Gorupovej ulici vsak dan od 8. do 12. dopoldne in 2. do 6. popoldne na vpogled.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 29. maja 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

1774 2

Laschan I. r.

Oglejte si veliko zalogo koles z originalno znamko

„PUCH 1911“

pri Fr. Čudnu trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica, samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od 110 K naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev: Singer, Ringschiff. Pouk za strojno vezenje gratis.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Ceniki zastonj, poštne prosto. — Ceniki zastonj, poštne prosto.

913

Robert Smielowski

arhitekt in mestni stavbni mojster

se priporoča slavnemu občinstvu za izvrši- tev načrtov in proračunov, sprejema nova, adaptijska in vsa v to stroko spadajoča dela, katera se izvrše najsolidnejše in po zmerni ceni.

Rimska cesta št. 2

(Recherjeva hiša).

1542

Naznanjam, da sem prevzel trgovino z manufakturnim blagom

Jesih & Windischer

Stari trg št. 1 (Pod Frančo)

katero bodem skupno z gosp. Jesihom pod firmo

J. Ciuha

nadalje vodil, ter se bodeva v vsakem oziru potrudila cenjenim odjemalcem kar najboljše postreči.

Josip Ciuha.

1769